

## Biuletyn MSSF Naprzeciw standardom

### W tym wydaniu:

1. MSSF 15 - nowy standard dotyczący przychodów
2. RMSR wydała materiał do dyskusji poświęcony rachunkowości zabezpieczeń portfela (macro hedging)
3. Decyzje RMSR i FASB z marca 2014 dotyczące projektu standardu poświęconego leasingowi
4. RMSR proponuje zmiany do MSR 1 „Prezentacja sprawozdań finansowych” w ramach inicjatywy podniesienia jakości ujawnień w sprawozdaniach finansowych



# Spis treści

---

1.	MSSF 15 - nowy standard dotyczący przychodów	3
2.	RMSR wydała materiał do dyskusji poświęcony rachunkowości zabezpieczeń portfela (macro hedging)	13
3.	Decyzje RMSR i FASB z marca 2014 dotyczące projektu standardu poświęconego leasingowi	21
4.	RMSR proponuje zmiany do MSR 1 „Prezentacja sprawozdań finansowych” w ramach inicjatywy podniesienia jakości ujawnień w sprawozdaniach finansowych	23
	Nasze rozwiązania informatyczne w zakresie MSSF	26
	Nasze publikacje i przydatne linki	28
	Kontakt	30

---

# MSSF 15 - nowy standard dotyczący przychodów

## Wprowadzenie

Rada Międzynarodowych Standardów Rachunkowości (RMSR) opublikowała nowy standard MSSF 15 „Przychody z umów z klientami”. Zastąpi on MSR 11 „Umowy o budowę”, MSR 18 „Przychody”, KIMSF 13 „Programy lojalnościowe”, KIMSF 18 „Przekazanie aktywów przez klientów” i SKI-31 „Przychody – transakcje barterowe dotyczące usług reklamowych”.

Standard opracowano w ramach wspólnego projektu rozpoczętego w 2002 roku przez RMSR i amerykańską Radą Standardów Rachunkowości Finansowej (RSRF), zwanych łącznie Radami. W roku 2008 wydano materiał do dyskusji, a w latach 2010 i 2011 projekty tego standardu. Wersja ostateczna to niemal całkowite ujednoczenie odpowiednich zasad rachunkowości w obu systemach. Podstawowe różnice dotyczą ujawniania informacji w sprawozdaniach śródrocznych, progów ściągłości umów i terminu wejścia w życie. Rady utworzyły również wspólny zespół roboczy, którego zadaniem będzie eliminacja praktycznych rozbieżności i bieżące rozwiązywanie problemów wdrożeniowych. Wobec tego przed datą wejścia standardu w życie (tj. w 2017 roku) można spodziewać się wydania dodatkowych wytycznych lub interpretacji.

## Zakres

Nowy model rozliczania przychodów dotyczy wszystkich umów zawartych z klientami, z wyjątkiem takich, które wchodzą w zakres innych MSSF (tj. umów leasingu, ubezpieczeniowych i instrumentów finansowych). Przekazanie aktywów niezwiązane z rutynową działalnością jednostki (np. sprzedaż rzeczowych aktywów trwałych, nieruchomości lub aktywów niematerialnych) również podlega pewnym wymogom dotyczącym ujmowania i wyceny przychodów zawartym w nowym modelu.

Zakres nowego standardu nie obejmuje ujmowania przychodów odsetkowych i z tytułu dywidendy. Ponadto nowy standard nie obowiązuje w odniesieniu do niepieniężnej wymiany między jednostkami w ramach tej samej linii biznesowej w celu ułatwienia sprzedaży aktualnym lub potencjalnym klientom.

W przypadku umów zawierających różnorodne zobowiązania do realizacji świadczeń (dostarczenia produktów), z których część wchodzi w zakres MSSF, wymaga się rozdzielenia tych zobowiązań i zastosowania zasad wyceny określonych w innych standardach, a następnie przypisania wartości rezydualnej do usług

## Streszczenie

- Standard wprowadza jednolity model rozliczania przychodów z umów z klientami. Zastępuje wytyczne dotyczące ujmowania przychodów z MSR 18 „Przychody” i MSR 11 „Umowy o budowę” oraz związane z nimi interpretacje.
- Podstawową zasadą nowego standardu jest ujmowanie przychodu w taki sposób aby odzwierciedlał transfer przyrzeczonych towarów lub usług w kwocie odzwierciedlającej wartość wynagrodzenia, do którego spółka oczekuje mieć prawo w zamian za te towary lub usługi.
- Standard wprowadza szereg dużo bardziej restrykcyjnych wskazówek niż te zawarte w MSR 18, MSR 11 i związanych z nimi interpretacjach, wobec czego większość jednostek odczuje skutki nowych regulacji. Ponadto może spowodować znaczące zmiany w rozliczaniu przychodów w czasie przez niektóre jednostki.
- To z kolei spowoduje konieczność przeanalizowania procesów, systemów informatycznych i mechanizmów kontroli wewnętrznej pod kątem ich dostosowania do nowego modelu ujmowania przychodów i zaostrzonych wymogów dotyczących ujawniania informacji. W niektórych przypadkach może to oznaczać potrzebę wprowadzenia znaczących zmian.
- Standard wchodzi w życie począwszy do okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2017 roku lub później z możliwością wcześniejszego zastosowania. Jednostki sprawozdawcze mogą zastosować standard retrospektywnie albo zgodnie ze zmodyfikowanym okresem przejściowym.

produktów wchodzących w zakres nowego standardu.

Jeżeli inne standardy nie zawierają odpowiednich wymogów dotyczących wydzielenia ani początkowej wyceny, stosuje się wymogi zawarte w MSSF 15.

Jednostka może zawrzeć z kontrahentem umowę dotyczącą uczestnictwa w działalności lub procesie, w ramach których strony dzielą się ryzykiem i korzyściami wynikającymi z tej działalności lub procesu, często określaną jako „umowę o współpracę”. W takim przypadku jednostka musi ocenić, czy druga strona umowy jest jej „klientem”, by móc stwierdzić, czy transakcje z nią zawierane wchodzą w zakres nowego standardu.

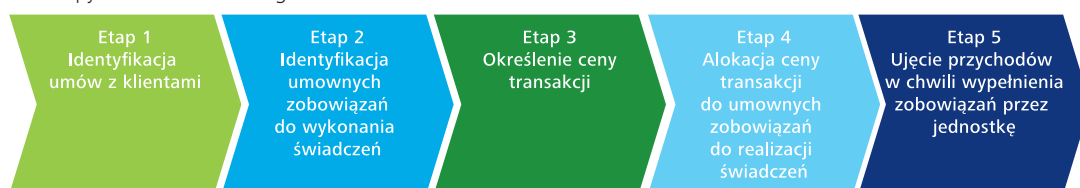
## Spostrzeżenie

W standardzie zdefiniowano pojęcie „umowy” i „klienta”. Nowy model ujmowania przychodów przyjęty przez RMSR wymaga zawarcia umowy powodującej powstanie możliwości do wykonania praw i obowiązków. Standard przedstawia kryteria, które muszą być spełnione, by tak się stało (patrz „Etap 1” niżej). „Klient” nie oznacza kontrahenta, ale raczej stronę, która zawarła umowę zakupu towarów lub usług stanowiących produkt rutynowej działalności jednostki w zamian za wynagrodzenie. Niektóre rodzaje umów, w szczególności umowy o współpracę, będą wymagały dogłębnej analizy jako podstawy do stwierdzenia, czy wchodzą w zakres MSSF 15.

### Nowy model rozliczania przychodów

Podstawowa zasada jest taka, że jednostka ujmuje przychód jako formę opisu transakcji przeniesienia przyrzeczonych towarów lub usług w kwocie odzwierciedlającej wartość wynagrodzenia, które uznaje za należne w zamian za te towary lub usługi. Standard stosuje się indywidualnie do poszczególnych umów. Można jednak zastosować podejście portfelowe, pod warunkiem, istnienia uzasadnionego przypuszczenia, że jego wpływ na sprawozdanie finansowe nie będzie różnił się od skutków zastosowania standardu do pojedynczych umów.

Oto etapy zastosowania nowego modelu:



### Spostrzeżenie

Etapy ujmowania przychodu nie zmieniły się w porównaniu z pierwszym projektem standardu wydanym w 2010 roku. Znacząco zmieniły się za to szczegółowe wymogi dotyczące ich zastosowania. Jednostki sprawozdawcze muszą więc szczególnie przeanalizować nowy model rozliczania przychodów, nie poprzestając na wcześniej dokonanych analizach, gdyż uprzednio sformułowane wnioski dotyczące skutków jego wprowadzenia z perspektywy jednostki mogą być już nieaktualne.

#### Etap 1: Identyfikacja umów z klientami

Umowa może mieć charakter pisemny, ustny lub dorozumiany, ale możliwość zastosowania standardu jest uwarunkowana spełnieniem następujących kryteriów:

- strony umowy zatwierdziły ją (na piśmie, ustnie lub zgodnie z innymi zwyczajowymi praktykami) i są zobowiązane do wypełnienia wynikających z niej obowiązków umownych;
- jednostka jest w stanie określić prawa poszczególnych stron dotyczące przekazywanych dóbr lub usług;
- jednostka jest w stanie określić warunki płatności dotyczących przekazywanych dóbr lub usług;
- umowa posiada treść ekonomiczną (tj. jej realizacja spowoduje zmianę ryzyka, czasu wystąpienia lub kwoty przyszłych przepływów pieniężnych w jednostce); oraz
- istnieje prawdopodobieństwo, że jednostka otrzyma wynagrodzenie należne jej w zamian za przekazanie klientowi dóbr lub usług.

Choć zasadniczo każdą umowę należy rozliczać odrębnie, może powstać wymóg grupowania umów zawartych w zbliżonym terminie lub z tymi samymi klientami (lub jednostkami powiązanych z klientem), jeżeli:

- umowy te negocjuje się w pakiecie i mają wspólny cel ekonomiczny;
- kwota wynagrodzenia płatna na mocy jednej umowy jest uzależniona od ceny lub wyników realizacji pozostałych umów albo
- wszystkie lub niektóre towary lub usługi przyrzeczone w umowie stanowią jedno zobowiązanie do wykonania świadczenia.

Niekiedy może zająć konieczność weryfikacji cen lub zakresu umowy. Zmianę umowy, która została „zatwierdzona” przez strony (tj. zmienione warunki przyczyniają się do powstania możliwych do wykonania praw i obowiązków) rozlicza się jako oddzielną umowę, jeżeli spełnia oba następujące warunki: (i) powoduje powstanie odrębnego zobowiązania do realizacji świadczeń, który jest „wydzielony” (zgodnie z definicją zawartą w standardzie- patrz: Etap 2 niżej)

oraz (ii) dodatkowa płatność jest odzwierciedleniem jednostkowej ceny sprzedaży tego odrębnego zobowiązania. W innych przypadkach zmiany traktuje się jako korekty pierwotnej umowy. W wielu przypadkach skutki wprowadzenia zmian rozlicza się prospektywnie, przez alokację pozostałej zweryfikowanej ceny transakcji na pozostałe zobowiązania do realizacji świadczeń wynikające z umowy. Skutki pewnych zobowiązań, które realizuje się w miarę upływu czasu (patrz Etap 5 niżej), rozlicza się retrospektywnie, co powoduje konieczność dokonania skumulowanej korekty przychodu.

## Etap 2: Identyfikacja umownych zobowiązań do wykonania świadczeń

Etap 5 (patrz niżej) wymaga ujęcia przychodu w momencie wypełnienia zobowiązania do realizacji świadczeń przez jednostkę. Wobec tego jednostka musi najpierw wskazać poszczególne zobowiązania zawarte w umowie. Oceny tej dokonuje się na moment zawarcia umowy.

Zobowiązania do realizacji świadczeń to przyrządzone w umowie towary lub usługi spełniające łącznie następujące warunki:

- klient może odnieść z nich korzyści niezależnie lub w połączeniu z innymi dostępnymi dla klienta zasobami (tj. towary lub usługi można wydzielić) oraz
- przyrzeczenie jednostki dotyczące przeniesienia towarów lub usług na klienta można wyodrębnić spośród innych przyrzeczeń zawartych w umowie (tj. wyróżnia się ono w treści umowy).

Ponadto, jeżeli są spełnione określone kryteria, standard wymaga potraktowania jako jednego zobowiązania do wykonania świadczenia serii różnych towarów lub usług o zasadniczo takim samym charakterze i posiadających ten sam wzorzec przenoszenia na klienta.

Schemat identyfikacji poszczególnych zobowiązań do realizacji świadczeń zawartych w umowie przedstawia poniższy wykres.



Spełnienie drugiego warunku, czyli sprawdzenie, czy przyrzeczony towar lub usługę można wydzielić spośród innych przyrzeczeń umownych, wymaga analizy warunków umowy z uwzględnieniem konkretnych faktów i okoliczności. Czynniki wskazujące, że przyrzeczony towar lub usługę można wydzielić spośród innych przyrzeczeń:

- jednostka nie świadczy znaczących usług obejmujących integrację towaru lub usługi z innymi towarami lub usługami przyrzeczonymi w umowie w formie pakietu towarów lub usług;
- dany towar lub usługa nie powodują istotnych zmian ani dostosowań innych towarów lub usług przyrzeczonych w umowie;
- dany towar lub usługa nie są uzależnione ani ściśle powiązane z innymi przyrzeczonymi towarami lub usługami.

#### Spostrzeżenie

Dostarczony towar lub usługa może nie stanowić odrębnego świadczenia, jeżeli nie da się ich wykorzystać bez innego towaru lub usługi, których dostawa jeszcze nie została zrealizowana, nawet jeżeli ten drugi towar lub usługa dałyby się wyodrębnić, gdyby dostarczono je w pierwszej kolejności.

#### Spostrzeżenie

Ograniczenie dotyczące rozdzielania „ściśle powiązanych” elementów umowy może wymagać dogłębnych analiz, na przykład w przypadku dostawców podstawowych elementów oprogramowania wraz z profesjonalną obsługą, np. z dostosowywaniem i integracją oprogramowania do jednostki. W takich okolicznościach może się okazać, że licencja na oprogramowanie i obsługa profesjonalna są połączone i traktuje się je jako jedno zobowiązanie do realizacji świadczeń, co powoduje konieczność ujmowania całości przychodu w miarę upływu czasu (przy założeniu, że jest to prawidłowa zasada ujmowania zgodnie z opisem w Etapie 5). Przy ocenie, czy pakiet towarów lub usług należy rozliczać jako oddzielne zobowiązania do realizacji świadczeń, czy nie, jednostka musi uwzględnić szereg czynników, w tym stopień integracji tych towarów i usług, poziom ich dostosowywania do jednostki i porządek wywiązywania się ze zobowiązań do realizacji świadczeń, ponieważ może się zdarzyć, że klient nie jest w stanie korzystać z danego towaru lub usługi do momentu dostarczenia innego towaru lub usługi w ramach tej samej umowy.

### Etap 3: Określenie ceny transakcji

Aby móc ująć przychody, jednostka musi określić kwotę wynagrodzenia, które oczekuje uznać za należne w zamian za przyrzeczone w umowie towary lub usługi. Cena transakcji może być kwotą stałą lub zmienną, zależną od rabatów, upustów cenowych, refundacji, zachęt, premii za wyniki itp. Jednostka szacuje cenę transakcyjną uwzględniając zmienność wynagrodzenia, wartość pieniądza w czasie (jeżeli zakłada się występowanie znaczącego składnika finansowania), wynagrodzenie w formie niegotówkowej oraz wynagrodzenie płatne na rzecz klienta. Cenę transakcyjną należy szacować albo metodą ważoną prawdopodobieństwem (wartości prognozowanej), albo w oparciu o pojedynczą najbardziej prawdopodobną kwotę, w zależności od tego, która lepiej odzwierciedla kwotę zapłaty, jaką jednostka uznaje za należną.

#### Spostrzeżenie

„Wynagrodzenie zmienne” rozumie się szerzej niż wynagrodzenie uzależnione od czynników niezależnych od sprzedającego (czasem zwaną wynagrodzeniem warunkowym). Wynagrodzenie zmienne obejmuje każdą zmienną kwotę umowną, w tym np. premie za wyniki, kary, upusty i prawo klienta do zwrotu towaru.

Wynagrodzenie zmienne uwzględnia się w cenie transakcji wyłącznie wówczas, gdy zachodzi wysokie prawdopodobieństwo, że jego uwzględnienie nie spowoduje „znaczącego odwrócenia przychodu” w przyszłości wskutek przeszacowania. Znaczące odwrócenie ujęcia przychodu następuje wówczas, gdy późniejsza zmiana szacunkowej kwoty wynagrodzenia zmiennego powoduje znaczący spadek skumulowanej wartości rozpoznanych przychodów od danego klienta. Ograniczenie to może mieć znaczenie, jeżeli:

- na kwotę wynagrodzenia mają wpływ czynniki niezależne od jednostki (np. zmienność rynku, subiektywna ocena stron trzecich, wysokie ryzyko przeterminowania);
- oczekuje się, iż stopień niepewności będzie się utrzymywał przez długi okres czasu;
- jednostka ma niewielkie doświadczenie z podobnymi zobowiązaniami lub zakres możliwych kwot wynagrodzenia jest bardzo szeroki.

Jeżeli jednostka uzna, że uwzględnienie całości przychodu zmiennego w cenie transakcji nie jest zasadne ze względu na możliwość znaczącego odwrócenia ujęcia tego przychodu, powinna ocenić zasadność uwzględnienia jedynie jego części, czyli w zredukowanej kwocie. Jeżeli jest wysoce prawdopodobne, że uwzględnienie tej obniżonej kwoty nie spowoduje znaczącego odwrócenia ujęcia przychodu, należy uwzględnić w cenie transakcji takową obniżoną kwotę wynagrodzenia zmiennego.

Nowy standard wprowadza jednak oddzielną zasadę dotyczącą tantiem z tytułu użytkowania lub sprzedaży własności intelektualnej. Jednostka nie może ująć przychodu z takich tantiem do czasu sprzedaży lub wykorzystania tych własności intelektualnych przez klienta, co stanowi podstawę ujęcia przychodu. Ograniczenie to obowiązuje nawet w sytuacji, gdy jednostka może potwierdzić poziom przyszłej sprzedaży lub wykorzystania przez klienta na podstawie posiadanych dokumentów lub innych dowodów o charakterze historycznym.

Nowy model zakłada, że przychody odzwierciedlają kwotę, jaką jednostka oczekuje, iż zostaną uznane za należne w ramach umowy z klientem, a nie kwotę, którą spółka oczekuje, iż wpłynie na jej konto. Jeżeli jednak jednostka przewiduje, że kwota faktycznie otrzymanej zapłaty może być niższa od przyrzeczonej w umowie przez klienta (tj. przyjmuje, że zgodzi się udzielić rabatu lub obniżyć cenę), możliwe że na podstawie doświadczeń z przeszłości początkowo oszacuje przychody w kwocie niższej, a następnie oceni możliwość wyegzekwowania tak zredukowanej kwoty (patrz: Etap 1 wyżej). Jeżeli na podstawie występujących przesłanek można założyć, że ujętej kwoty nie da się wyegzekwować, standard wymaga ujęcia odpowiedniego odpisu aktualizacyjnego w pozycji kosztów w rachunku zysków i strat.

Jeżeli umowa zawiera znaczący element finansowania, uwzględnia się wpływ zmian wartości pieniądza w czasie w formie korekty ceny transakcyjnej i ujęcia odpowiednio dochodu odsetkowego lub kosztów odsetkowych za okres finansowania. Wymóg ten nie obowiązuje, jeżeli czas, jaki upłynął od momentu przekazania towarów lub usług do momentu dokonania płatności, jest krótszy niż rok.

#### **Etap 4: Alokacja ceny transakcji do umownych zobowiązań do realizacji świadczeń**

Jeżeli umowa zawiera więcej niż jedno możliwe do wydzielenia zobowiązania do realizacji świadczeń, jednostka alokuje cenę transakcji do poszczególnych

zobowiązań na podstawie ich indywidualnych cen sprzedaży.

Najlepszą podstawą do ustalenia ceny indywidualnej jest cena, za jaką jednostka może oddzielnie sprzedać dany towar lub usługę. Jeżeli nie ma możliwości jej ustalenia, jednostka ma obowiązek oszacować indywidualną cenę sprzedaży przy użyciu metody maksymalizującej wykorzystanie możliwych do zaobserwowania danych (np. skorygowanej ceny rynku, kosztu prognozowanego powiększonego o marżę, lub, w ściśle określonych przypadkach, metodą rezydualną).

Jeżeli cena transakcyjna uwzględnia kwotę zmienną, należy przeanalizować, czy kwota ta dotyczy wszystkich, czy tylko niektórych zobowiązań do realizacji świadczeń zawartych w umowie. Jeżeli nie zostaną spełnione zawarte w standardzie kryteria uznania kwoty zmiennej za odnoszącą się jedynie do niektórych zobowiązań, należy ją alokować na wszystkie zobowiązania do realizacji świadczeń zawarte w umowie.

Jeżeli jednostka zobowiąże się w umowie do dostarczenia więcej niż jednego możliwego do wydzielenia towaru lub usługi, często sumaryczna cena umowna jest niższa od sumy cen poszczególnych towarów lub usług, które klient zapłaciłby, gdyby nabywał je oddzielnie. Jeżeli jednostka nie dysponuje namacalnymi dowodami (spełniającymi kryteria podane w standardzie), że udzielony upust dotyczy jedynie niektórych zobowiązań do realizacji świadczeń, musi alokować ten upust proporcjonalnie na wszystkie zobowiązania umowne.

#### **Spostrzeżenie**

Dla niektórych jednostek będzie to znaczący problem. Dotychczas nie występowały szczegółowe regulacje w tym temacie, więc jednostki mogły wybrać odpowiednią metodę alokacji przychodów na towary i usługi objęte umową w oparciu o subiektywną ocenę. Nowe wymogi mogą narzucić konieczność dokonywania dodatkowych obliczeń i alokacji w odniesieniu do poszczególnych umów, co będzie szczególnie trudne w przypadku jednostek zawierających dużo różnorodnych kontraktów. Na przykład w przypadku operatorów telekomunikacyjnych umowa dotycząca abonamentu na telefon komórkowy obejmuje zwykle dostarczenie telefonu i świadczenie określonych usług (np. dostępu do sieci). Nowy standard wymaga alokacji ceny transakcyjnej (tj. kwoty płatnej przez klienta w ramach umowy) na możliwe do wydzielenia zobowiązania do realizacji świadczeń, co oznacza oddzielenie ceny telefonu od ceny dostępu do sieci. Jeżeli operator oferuje dużą liczbę umów w różnych cenach, może zaistnieć konieczność zmiany systemu, umożliwiającej dokonanie tak ogromnej liczby obliczeń.

### **Etap 5: Ujęcie przychodów w chwili wypełnienia zobowiązań przez jednostkę**

Zobowiązanie do realizacji świadczeń uznaje się za spełnione w chwili przeniesienia na klienta kontroli nad towarami lub usługami („aktywami”) będącymi jego przedmiotem. Kontrolę definiuje się jako „możliwość bezpośredniego wykorzystania i czerpania zasadniczo wszystkich pozostałych korzyści z danego składnika aktywów”, czyli towaru lub usługi. Podejście to jest odmienne od podejścia prezentowanego w MSR 18, gdzie np. przychody związane z towarami ujmują się w momencie przeniesienia na klienta znaczących korzyści i ryzyka wynikającego z prawa własności tych towarów.

Ponadto, MSR 18 dostarczał różne wytyczne dotyczące kryteriów ujmowania przychodów w zależności od tego, czy towar lub usługa został dostarczony do klienta. Nowy standard ma inne podejście do oceny, czy należy ująć przychód w danym momencie czasu czy przez określony przedział czasu. Standard ten dostarcza jednolite wskazówki, które odnoszą się zarówno do sprzedaży towarów jak i usług.

#### ***Przychody ujmowane przez określony przedział czasu***

Zobowiązanie uznaje się za wykonywane (a w ślad za nim przychód podlega ujęciu) przez określony przedział czasu, gdy co najmniej jeden z następujących warunków jest spełniony:

- klient otrzymuje i konsumuje korzyści z prac w czasie ich wykonywania przez jednostkę.
- prace jednostki przyczyniają się do wytworzenia lub powiększenia aktywów (np. w trakcie prac w toku) w taki sposób, że klient kontroluje te aktywa w momencie ich wytworzenia lub powiększenia.
- prace jednostki nie przyczyniają się do utworzenia aktywów „alternatywnego zastosowania” dla jednostki oraz jednostka ma prawo do zapłaty za prace wykonane w danym momencie.

Przy ocenie, czy dany składnik aktywów ma charakter „alternatywnego zastosowania”, sprzedawca będzie musiał w momencie zawarcia umowy dokonać analizy (zarówno pod kątem umownym jak i praktycznym), czy jest w stanie korzystać z aktywów do celów innych niż określone w umowie z klientem.

Jeśli którekolwiek z powyższych kryteriów są spełnione, jednostka jest zobowiązana rozpoznawać przychody przez określony przedział czasu w taki sposób, który najlepiej odzwierciedla sposób przekazywania towarów lub usług na rzecz klienta.

#### **Spostrzeżenie**

Od tego czy jednostka ujmuje przychody przez określony przedział czasu, w którym wytwarza produkt czy na moment dostawy produktu do klienta będzie zależał od specyfiki kontraktów. Na przykład, w niektórych umowach na skonkretyzowane produkcje, jednostka będzie zobowiązana do rozpoznania przychodu w trakcie produkcji (a nie w momencie dostawy), jeżeli produkty nie mają alternatywnego zastosowania, a umowa nie pozwala klientowi uniknąć zapłaty za już wykonane prace przez jednostkę.

#### ***Przychody ujmowane na dany moment***

Jeśli zobowiązanie nie jest wykonywane przez określony przedział czasowy, należy wziąć pod uwagę następujące przesłanki w celu określenia momentu, w którym kontrola aktywów została przeniesiona na klienta:

- jednostka przekazała na rzecz klienta w fizyczne posiadanie aktywów.
- jednostka ma bieżące prawo żądać zapłaty za aktywa.
- klient zaakceptował aktywa.
- klient posiada znaczące ryzyko i korzyści związane z posiadaniem składnika aktywów.
- klient ma tytuł prawny do aktywów.

#### **Spostrzeżenie**

W odniesieniu do przychodów, które są ujmowane w określonym momencie, MSSF 15 dostarcza wskazówek mających na celu wskazanie, w którym momencie doszło do transferu kontroli na rzecz klienta, natomiast MSR 18 skupia się na momencie, w którym ryzyko i korzyści zostały przeniesione. W związku z tym, termin rozpoznania przychodów pod nowymi standardami może ulec zmianie na „określony moment”.



### Koszty związane z kontraktem

Standardowy zawiera szczegółowe kryteria w odniesieniu do kapitalizowania kosztów związane z umową - z rozróżnieniem tych kosztów związanych z uzyskaniem kontraktu i tych kosztów związanych z wykonywaniem umowy. W szczególności, koszty uzyskania kontraktu są aktywowane tylko w przypadku, gdy takie koszty można bezpośrednio powiązać z pozyskaniem danego kontraktu (np. prowizji od sprzedaży) i oczekuje się, iż koszty te zostaną odzyskane. Oznacza to, iż jednostki mają prawo do ujęcia kosztów uzyskania kontraktu w momencie ich poniesienia w sytuacji gdy przewidywany okres amortyzacji wynosi jeden rok lub mniej.

Koszty realizacji umowy kapitalizuje się wyłącznie w przypadku, gdy dotyczą bezpośrednio umowy, generują lub zwiększają zasoby wykorzystywane do wypełnienia zobowiązania do realizacji świadczeń i przewiduje się ich odzyskanie (chyba że koszty realizacji umowy wchodzi w zakres innych MSSF - w takim przypadku obowiązują wymogi zawarte w tych standardach). W obu przypadkach skapitalizowane koszty amortyzuje się w trybie zgodnym z trybem przeniesienia towarów lub usług, których te skapitalizowane koszty dotyczą. W pewnych sytuacjach okres amortyzacji może przekraczać pierwotny okres obowiązywania umowy zawartej z klientem (np. obejmować przyszłe przewidywane umowy lub przedłużenia umowy).

### Dodatkowe wytyczne

Nowy standard zawiera szczegółowe wytyczne, które mają pomóc jednostkom w jego zastosowaniu w pewnych obszarach rachunkowych. W niektórych występują znaczące różnice w porównaniu z MSR 18. W szczególności dotyczy to następujących kwestii:

- **Gwarancje:** jeżeli jednostka udziela klientowi gwarancji, skutki rachunkowe zależą od jej rodzaju. Jeżeli klient może zdecydować o tym, czy zakupi gwarancję, czy nie, lub jeżeli gwarancja daje mu prawo do dodatkowych usług, rozlicza się ją jako oddzielne zobowiązanie do realizacji świadczeń. Gwarancja ograniczona do zapewnienia, że zakupiony towar odpowiada uzgodnionej specyfikacji nie jest uznawana za możliwe do wydzielenia zobowiązanie do realizacji świadczeń;
- **Niezrealizowane prawa klienta:** w pewnych sytuacjach oczekuje się, iż klienci nie skorzystają z prawa otrzymania wszystkich towarów lub usług, do których mają prawo; przykładem mogą być niewykorzystane punkty lojalnościowe. Niewykorzystanie przez klienta przysługujących mu praw umownych określa się mianem „przypadłych” (ang. „breakage”). Przy określonych przewidywanych poziomach „przypadłych” praw związane z nimi zapłacone kwoty traktuje się jako wynagrodzenie zmienne i ujmuje jako przychody proporcjonalnie do prognozowanego wykorzystania tych praw przez klienta (np. przez porównanie zobowiązań już zrealizowanych w ramach umowy do ogółu zobowiązań umownych). W przypadku, gdy początkowo w ogóle nie przewiduje się „przypadłych” praw, jednostka ujmuje przychody związane z kwotami związanymi z „przypadłymi” prawami tylko wówczas, gdy prawdopodobieństwo wykorzystania przez klienta przysługujących mu praw jest niewielkie;
- **Możliwość zakupu przez klienta dodatkowych towarów lub usług:** niektóre umowy umożliwiają klientowi zakup dodatkowych towarów lub usług po obniżonej cenie. Jeżeli jest to „znaczące prawo” klienta (np. jeżeli może on zakupić dodatkowe towary po znacznie obniżonej cenie), jednostka musi alokować część ceny transakcji do tego zobowiązania i ująć przychody w momencie przekazania klientowi tych dodatkowych towarów lub usług lub w chwili, kiedy prawo ich nabycia po obniżonej cenie wygaśnie;
- **Licencje:** standard wymaga od jednostki dokonania oceny charakteru przyrzeczonej licencji lub praw własności intelektualnej, w szczególności czy licencja daje klientowi „prawo użytkowania” lub „prawo dostępu” do własności intelektualnej tej jednostki. Standard określa kryteria uznania licencji za prawo dostępu do własności intelektualnej, czyli przeniesienia kontroli w miarę upływu czasu. Jeżeli kryteria te nie są spełnione, licencja stanowi prawo użytkowania własności intelektualnej jednostki, z przekazaniem kontroli w określonym momencie. Zastosowanie tych kryteriów ma podstawowe znaczenie dla określenia sposobu ujmowania przychodów związanych z takimi licencjami.

Standard zawiera również wytyczne dotyczące:

- metod oceny stanu realizacji zobowiązania do wykonania świadczenia;
- sprzedaży z prawem zwrotu;
- kwestii uznania danej jednostki za zleceniodawcę lub agenta;
- bezzwrotnych zaliczek;
- umów odkupu;
- ustaleń dotyczących wysyłki;
- sprzedaży ze wstrzymaną dostawą (ang. „bill-and-hold”);
- akceptacji klienta;
- ujawniania przychodu w rozbiciu na poszczególne pozycje.

#### Ujawnianie i prezentacja

Standard znacząco poszerza obowiązujące wymagania dotyczące ujawniania informacji o przychodach.

Wymagane ujawnienia obejmują:

- desegregacja przychodów w celu „przedstawienia wpływu czynników ekonomicznych na charakter, kwoty, rozkład w czasie i poziom niepewności przychodów i przepływów pieniężnych”;
- informacje dotyczące zmian sald umownych, np. bilansu otwarcia i zamknięcia należności, aktywów i zobowiązań umownych, przychodu ujętego w bieżącym okresie, uprzednio uwzględnionego w saldzie zobowiązań umownych, oraz przychodu ujętego w bieżącym okresie w odniesieniu do zobowiązań do realizacji świadczeń wypełnionych w okresie poprzednim;
- w przypadku umów, których prognozowany okres obowiązywania przekracza rok, sumaryczną cenę transakcyjną alokowaną do pozostałych zobowiązań do realizacji świadczeń i wyjaśnienie, kiedy jednostka zamierza ująć te przychody;
- informację o aktywach ujętych jako koszty pozyskania lub realizacji umowy;
- opis jakościowy rodzajów towarów i usług, znaczących warunków płatności i typowego rozkładu w czasie realizacji zobowiązań jednostki wynikających z umów zawartych z klientami;
- opis znaczących subiektywnych ocen dotyczących kwot przychodu i ich ujmowania w czasie;
- opis polityki rachunkowości określonej przez jednostkę w odniesieniu do wartości pieniądza w czasie i kosztów pozyskania lub realizacji umowy;

- informacje o metodach, danych i założeniach wykorzystanych do określenia ceny transakcyjnej i alokacji poszczególnych kwot do zobowiązań umownych.

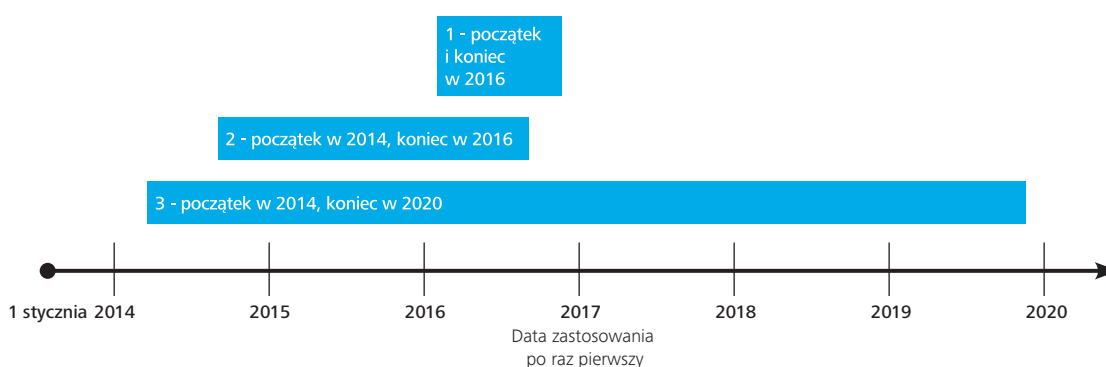
#### Data wejścia w życie i okres przejściowy

Nowy standard obowiązuje w odniesieniu do okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2017 roku lub po tej dacie, z możliwością wcześniejszego zastosowania (data obowiązywania zgodnie z wersją wydaną przez RMSR – data zastosowania nowego standardu na terenie Unii Europejskiej będzie zależała od procesu jego zatwierdzenia przez organy UE). Dotyczy on wszystkich nowych umów zawartych w dniu jego wejścia w życie lub po tej dacie oraz umów zawartych wcześniej, ale niezakończonych do tej daty. Wobec tego wartości za rok bieżący podane w pierwszym roku obowiązywania zostaną tak przekształcone, jak gdyby wymogi standardu stosowano od zawsze.

Jeżeli chodzi o dane porównawcze, jednostki mogą zastosować podejście retrospektywne (z pewnymi wyjątkami praktycznymi) lub zmodyfikowane podejście zastosowania nowego standardu. W ramach zmodyfikowanego podejścia dane porównawcze nie podlegają przekształceniu. Zamiast tego jednostka ujmuje skumulowane skutki zastosowania standardu po raz pierwszy w formie korekty bilansu otwarcia niepodzielonego zysku na dzień wejścia standardu w życie. Jeżeli np. jednostka stosuje nowy standard po raz pierwszy w roku zakończonym 31 grudnia 2017 i decyduje się na podejście zmodyfikowane, skumulowane skutki jego zastosowania koryguje się w zysku zatrzymanym na dzień 1 stycznia 2017. Danych porównawczych za rok zakończony 31 grudnia 2016 nie przekształca się. Jeżeli jednostka zdecyduje się na zastosowanie podejścia zmodyfikowanego, musi ujawnić wpływ zmiany na pozycje sprawozdania finansowego, załączając opis najważniejszych zmian.

Poniższy wykres przedstawia sposób rozliczenia trzech różnych umów w okresie przejściowym z wykorzystaniem obu metod dopuszczonych przez standard.

Koniec roku finansowego: 31 grudnia



	Metoda zmodyfikowana	Metoda retrospektywna
<b>Umowa 1</b>	Umowa zrealizowana przed datą zastosowania MSSF 15 po raz pierwszy – nowy standard nie ma zastosowania.	Rozpoczyna się i kończy w tym samym rocznym okresie sprawozdawczym – możliwość zastosowania wyjątków praktycznych).
<b>Umowa 2</b>	Umowa zrealizowana przed datą przejścia na MSSF 15 – nowy standard nie ma zastosowania.	Korekta bilansu otwarcia każdego zmienionego składnika kapitału własnego w najwcześniejszym prezentowanym okresie (1 stycznia 2016).
<b>Umowa 3</b>	Korekta bilansu otwarcia każdego zmienionego składnika kapitału własnego na dzień przejścia na MSSF 15. Konieczność ujawnienia wymaganych informacji. Nie przekształca się danych za rok 2016.	Korekta bilansu otwarcia każdego zmienionego elementu kapitału własnego w najwcześniejszym prezentowanym okresie (1 stycznia 2016).

Wszystkie jednostki sprawozdawcze mają obowiązek ujawnienia skutków zmian zasad rachunkowości wynikających z przejścia na nowy standard.

### Przewidywanie skutków zastosowania nowego standardu

Choć data wejścia w życie nowego standardu wydaje się odległa, wyznaczając ją Rady miały świadomość, że niektóre jednostki będą musiały wykorzystać cały czas pozostały do tego terminu na dostosowanie się do nowych wymogów. W pewnych przypadkach do spełnienia wymogów przejściowych konieczna może być modyfikacja systemów i procesów oraz równoległe wykorzystywanie dwóch systemów.

Poza przygotowaniem rynku i przeszkoleniem inwestorów i analityków w zakresie skutków wprowadzenia nowego standardu, jednostki sprawozdawcze będą musiały uwzględnić zmiany terminów ujmowania przychodów, a więc i zysków. Przejście na nowy standard może oznaczać między innymi:

- znaczące zmiany kluczowych wskaźników efektywności i innych podstawowych współczynników;
- znaczące zmiany profilu płatności podatkowych;
- zmiany dostępności zysku do podziału;
- w odniesieniu do planów wynagrodzeń i motywacyjnych znaczenia nabierze znaczenie czas i prawdopodobieństwo realizacji wyznaczonych zadań;
- pojawienie się problemów z dotrzymaniem kowenantów kredytowych.

### Dodatkowe zasoby

Więcej informacji dotyczących nowego standardu można znaleźć na stronie [www.iasplus.com](http://www.iasplus.com) (tylko w angielskiej wersji językowej).



# RMSR wydała materiał do dyskusji poświęcony rachunkowości zabezpieczeń portfela (macro hedging)

## Wprowadzenie

RMSR wydała materiał do dyskusji pt. Accounting for Dynamic Risk Management: a Portfolio Revaluation Approach to Macro Hedging (Rachunkowość dynamicznego zarządzania ryzykiem: metoda rewaluacji w rachunkowości zabezpieczeń portfela). Dotyczy on jednostek zabezpieczających ryzyko dynamicznych portfeli za pomocą instrumentów pochodnych (praktykę tę określa się jako „rachunkowość zabezpieczeń portfeli” lub „rachunkowość zabezpieczeń makro”). Choć dokument koncentruje się na zabezpieczeniu ryzyka stopy procentowej przez banki, omawiane koncepcje będą miały zastosowanie do wszystkich podmiotów stosujących zabezpieczanie dynamicznych portfeli dla dowolnego rodzaju ryzyka.

Zabezpieczenia takie są dość skomplikowane i obecnie stosuje się je w ograniczonym zakresie zgodnie z MSR 39 „Instrumenty finansowe: ujmowanie i wycena” w ramach modelu zabezpieczania wartości godziwej portfela przed ryzykiem stopy procentowej. Rada Międzynarodowych Standardów Rachunkowości chce opracować taki model, który zastąpiłby model zabezpieczania wartości godziwej portfela opisany w MSR 39 i miał zastosowanie również do innych rodzajów ryzyka.

Celem jest opracowanie modelu, który nie wiązałby się z tak dużymi obciążeniami operacyjnymi, z jakimi mamy do czynienia przy zastosowaniu ogólnych zasad rachunkowości zabezpieczeń do dynamicznych portfeli i który lepiej pasowałby do przyjętego przez jednostkę sposobu dynamicznego zarządzania ryzykiem, co z kolei znalazłoby wyraz w bardziej przejrzystej i konkretnej sprawozdawczości finansowej.

Choć MSSF 9 „Instrumenty finansowe” zastępuje MSR 39, RMSR wydzieliła projekt dotyczący zabezpieczania portfeli (hedging makro) z zakresu MSSF 9, aby zapobiec opóźnieniu wejścia w życie tego standardu. Prace nad zabezpieczeniem portfeli są nadal w toku. Jednostki stosujące MSSF 9 mogą stosować model zabezpieczania wartości godziwej portfeli przed ryzykiem stopy procentowej przedstawionego w MSR 39.

## Streszczenie

- RMSR wydała materiał do dyskusji pt. Accounting for Dynamic Risk Management: a Portfolio Revaluation Approach to Macro Hedging (Rachunkowość dynamicznego zarządzania ryzykiem: metoda rewaluacji w rachunkowości zabezpieczeń portfela).
- Materiał ten to pierwszy z dokumentów, które Rada planuje wydać w ramach projektu zastąpienia modelu rachunkowości zabezpieczeń wartości godziwej portfela przedstawionego w MSR 39.
- Metoda rewaluacji (revaluation approach) przedstawiona w materiale do dyskusji to prosta koncepcja korekty wyceny portfeli o zmiany dotyczące ryzyka podlegającego zabezpieczeniu. Powiązane zyski lub straty ujmują się w wyniku finansowym w celu skompensowania wyniku na instrumentów pochodnych wycenianych w wartości godziwej przez wynik finansowy, które wyznaczono jako zabezpieczenie od danego ryzyka.
- Wybór ekspozycji podlegających rewaluacji oraz metodzie oszacowania wiąże się z pewnymi komplikacjami. Powstaje np. pytanie, czy prognozowane transakcje również należy ujmować i wyceniać w bilansie, czy rewaluacja powinna obejmować cały portfel narażony na ryzyko objęte zabezpieczeniem, czy tylko część zabezpieczaną, albo czy przeszacowanie powinno obejmować tylko poziom podstawowy tego portfela.
- RMSR czeka na opinie zainteresowanych stron, by móc ocenić, czy proponowany model zapewniłby dostęp do użytecznych informacji i czy w ogóle sprawdziłby się w praktyce.
- Choć materiał do dyskusji koncentruje się na zabezpieczeniu ryzyka stopy procentowej, RMSR jest zainteresowana wykorzystaniem tego dokumentu jako podstawy zastosowania tej metody do innych rodzajów ryzyka.
- Termin nadsyłania uwag mija 17 października 2014 roku.
- Robert Bruce omawiał ten materiał z Kushem Patelem, dyrektorem w UK IFRS Centre of Excellence. Wywiad ten w formie podcastu wideo można znaleźć pod tym [linkiem](#).

### Z jakimi problemami wiąże się stosowanie rachunkowości zabezpieczeń wartości godziwej portfeli w oparciu o MSR 39?

W przypadku stosowania instrumentów pochodnych jako zabezpieczenia przed różnymi rodzajami ryzyka, mierzonego różnymi sposobami (tj. w wartości godziwej przez wynik finansowy, WGPWF), pojawia się zmienność wbrew intencjom kierownictwa jednostki, które dąży do jego stabilizacji. Zmienność tę można zredukować stosując rachunkowość zabezpieczeń, ale nie jest ona narzędziem dostosowanym do zabezpieczania dynamicznych portfeli. Model zabezpieczania wartości godziwej portfeli przedstawiony w MSR 39, w pewnym stopniu dopuszczający indywidualne zabezpieczanie poszczególnych składowych portfela, ma charakter przybliżony i nie odpowiada wymogom dynamicznego zarządzania ryzykiem. Rachunkowość zabezpieczeń wymaga sztywnego przypisania pozycji zabezpieczanych do instrumentów zabezpieczających i przetestowania ich efektywności i sposobu działania. Wymogi te odpowiadają raczej zabezpieczaniu poszczególnych pozycji w grupach o charakterze statycznym (lub w portfelach „zamkniętych”), a nie portfeli, których skład ulega ciągłym zmianom (dodawanie i eliminacja poszczególnych składowych ekspozycji - portfele dynamiczne lub „otwarte”) i gdzie wobec tego ciągle zmienia się portfel zabezpieczających instrumentów pochodnych.

Zastosowanie ogólnego modelu rachunkowości zabezpieczeń do portfeli dynamicznych rodzi szereg problemów:

- Traktowanie zabezpieczeń portfeli otwartych jak serii zabezpieczeń portfeli zamkniętych w sposób nieunikniony prowadzi do zmienności wyniku finansowego wynikającej z nieskuteczności zabezpieczenia, które nie uwzględnia aktualnej treści ekonomicznej ani stosowanej metody zarządzania zmiennym ryzykiem.
- Ponieważ portfel pozycji zabezpieczanych i instrumentów zabezpieczających ulega zmianie, konieczne są częste wyznaczenia i oznaczenia powiązań zabezpieczających, co utrudnia śledzenie i amortyzację korekt z tytułu zabezpieczeń.
- Rachunkowość zabezpieczeń narzuca konieczność wyboru między zabezpieczeniem wartości godziwej, a zabezpieczeniem przepływów pieniężnych, podczas gdy żadna z tych metod nie odzwierciedla zarządzania dynamicznym ryzykiem marży netto (np. zabezpieczeniu przychodów odsetkowych netto w bankach).

- Model rachunkowości zabezpieczeń ma ograniczenia dotyczące ekspozycji kwalifikujących się do rachunkowości zabezpieczeń, często więc nie obejmuje pozycji zarządzanych w ramach portfela (zabezpieczonych w sensie ekonomicznym) w odniesieniu do oczekiwanego, a nie umownego terminu realizacji (np. depozytów na żądanie i transakcji systemowych, które opisano niżej).

### Na czym polega metoda rewaluacji i w jaki sposób eliminuje ona opisane problemy?

Metoda rewaluacji (aktualizacji wartości) różni się od rachunkowości zabezpieczeń - charakteryzuje ją względna prostota koncepcji i zasad stosowania. Załóżmy, że bank posiada portfele aktywów finansowych (np. kredytów) oraz zobowiązań (np. lokat) i zabezpiecza wynikającą z nich pozycję ryzyka stopy procentowej za pomocą swapów stóp procentowych. Według metody aktualizacji wartości zarządzany portfel podlegałby wycenieniu względem ryzyka stopy procentowej (bez konieczności oceny skuteczności zabezpieczeń). Instrumenty pochodne stosowane jako zabezpieczenie ryzyka stopy procentowej rozliczono by na dotychczasowych zasadach, tj. w wartości godziwej przez wynik finansowy (WGPWF). Wpływ netto na wynik finansowy pokazuje otwartą pozycję ryzyka banku, pozostałą po zabezpieczeniu ryzyka stopy procentowej. Model rewaluacji byłby zatem rodzajem korekty zasad rachunkowości stosowanych zgodnie z MSSF 9. Innymi słowy, najpierw stosowano by standardowy sposób ujmowania i wyceny aktywów i zobowiązań, a dopiero potem ten model.

Nie jest to model pełnej wartości godziwej: przeszacowanie ekspozycji dotyczy wyłącznie zmian ryzyka stopy procentowej stanowiącego przedmiot zabezpieczenia, bez uwzględniania innych rodzajów ryzyka, np. kredytowego. Wobec tego inne rodzaje ryzyka rozliczono by standardowymi sposobami ujmowania przychodów i kosztów, np. marżę naliczaną od kredytów udzielonych klientom ujmowano by standardowo w dochodach odsetkowych. Model aktualizacji wartości portfela rozwiązałby wiele problemów rachunkowych związanych z rachunkowością zabezpieczeń. Na przykład, ponieważ model ten dotyczy wszystkich pozycji podlegających zarządzaniu ryzykiem stopy procentowej przez cały okres trwania, nie występują problemy z wyznaczaniem (i odznaczaniem) powiązań zabezpieczających. Zmniejszyłyby się również obciążenia związane ze śledzeniem i amortyzacją korekty wartości godziwej wynikającej z rachunkowości zabezpieczeń. Wszystkie

pozycje podlegające zabezpieczeniu przed ryzykiem stopy procentowej byłyby na bieżąco aktualizowane stosownie do zmian poziomu tego ryzyka.

Proponowany model mógłby również – przy dobrym zaprojektowaniu – stanowić rozwiązanie alternatywne do odzwierciedlenia zarządzania ryzykiem rynkowym w sprawozdaniu finansowym, jako uzupełnienie już wprowadzonej rachunkowości zabezpieczeń wartości godziwej i przepływów pieniężnych. Zwiększyłyby to jakość odwzorowania zarządzania ryzykiem portfelowym w raportowanych danych finansowych.

Przy zastosowaniu modelu podstawowego im wyższa jest pozycja otwarta na ryzyko, tym większa zmienność jest prezentowana, nawet jeżeli podmiot celowo nie zabezpieczył całości ryzyka posiadanego portfela. W omawianym dokumencie RMSR rozważa się zawężenie zakresu jego zastosowania do określonych grup aktywów danego portfela (tj. wydzielonych portfeli cząstkowych, proporcjonalnych części portfeli, warstw portfeli (bottom layers), portfeli wyznaczonych w oparciu o limity ryzyka itp.). Takie ujęcie komplikuje nieco metodę w porównaniu do rewaluacji całego portfela, ma również wpływ na przejrzystość modelu, którą to kwestię omawiamy poniżej.

#### **Spostrzeżenie**

Zastosowanie modelu aktualizacji wartości do całego portfela może powodować większą zmienność wyniku finansowego niż zastosowanie ogólnego modelu rachunkowości zabezpieczeń do wybranych pozycji, ponieważ model ten nie jest ukierunkowany wyłącznie na redukcję zmienności wyniku, lecz przede wszystkim na poprawę przejrzystości i jakości informacji dotyczących dynamicznego zarządzania ryzykiem stosowanym przez dany podmiot, w tym danych o pozycjach otwartych (niezabezpieczonych) w zakresie ryzyka podlegającego zabezpieczeniu. Dla niektórych użytkowników taka forma eliminacji wyzwań związanych ze stosowaniem rachunkowości zabezpieczeń może być nie do zaakceptowania.

Model aktualizacji wartości portfela przyjmuje portfel jako jednostkę obrachunkową. Wobec tego przeszacowanie portfela będzie mogło odbywać się na podstawie behawioralnej, z uwzględnieniem prognozowanych przepływów pieniężnych. Daje to możliwość ujęcia w modelu takich składników ekspozycji, które obecnie nie mieszczą się w modelu ogólnej rachunkowości zabezpieczeń. Wśród takich składników mogłyby się znaleźć na przykład depozyty na żądanie, czy transakcje sekwencyjne (pipeline transactions), ponieważ podstawą wyceny portfela byłyby prognozowane przepływy pieniężne, a taka metoda jest bardziej odpowiednia dla portfela jako całości. Opisane podejście byłoby zatem bardziej spójne z punktem widzenia zarządzających ryzykiem.

Zasada działania modelu jest prosta o tyle, że ekspozycje podlegające zabezpieczeniu są wyceniane według wartości bieżącej, gdzie prognozowane przepływy pieniężne w portfelu są dyskontowane zabezpieczoną stopą. Zarówno prognozowane przepływy pieniężne na poziomie portfela, jak i stopa do dyskontowania są aktualizowane w kolejnych okresach, co skutkuje powstawaniem zysków lub strat ujmowanych w wyniku finansowym (tj. korektą z przeszacowania). Choć koncepcja jest prosta, wiąże się z pewnymi trudnościami, które omówiono poniżej.

W materiale do dyskusji poświęcono też nieco miejsca prezentacji zaproponowanego modelu w sprawozdaniu finansowym oraz ujawnianiu związanych z nim informacji.

## Obszary do dyskusji i oceny

### Zakres

W dokumencie RMSR rozważa się jakie portfele powinny podlegać rewaluacji oraz to, czy powinny one obejmować wszystkie składniki ekspozycji będące dynamicznie zarządzane w zakresie ryzyka stopy procentowej, czy też zastosowanie powinno się ograniczać do poszczególnych portfeli lub ich części zabezpieczanych lub zarządzanych przez bank. Omawiane są także wady i zalety obu zakresów zastosowania. Stwierdza się, że zastosowanie modelu do wszystkich składników ekspozycji objętych dynamicznym zarządzaniem ryzykiem umożliwiłoby prezentowanie pełnego obrazu pozycji ryzyka stopy procentowej po uwzględnieniu wszystkich podjętych działań z zakresu zarządzania ryzykiem. Jednakże wskazuje się, że przypadku użytkowników sprawozdań finansowych głębiej zainteresowanych zabezpieczeniami informacja na temat całego portfela objętego dynamicznym zarządzaniem ryzykiem może nie być szczególnie przydatna. Ponadto rewaluacja całego portfela ma również tę wadę, że w jednostce o ograniczonej ekspozycji wiąże się ona z wysokim kosztem.

Dokument dopuszcza dwa sposoby zawężania zakresu zabezpieczeń z całości portfela. Pierwszy to metoda portfeli cząstkowych (np. rewaluacja wyłącznie portfela kredytów hipotecznych z wyłączeniem pozostałych portfeli, takich jak kredyty korporacyjne, czy wyemitowane obligacje). Drugi to podejście proporcjonalne, w ramach którego stosuje się model do, powiedzmy, 70% aktywów z zarządzanego portfela. Takie ukierunkowanie na przedmiot zabezpieczenia byłoby bardziej spójne z modelem rachunkowości zabezpieczeń i umożliwiłoby bankom wybór optymalnego rozwiązania księgowego, minimalizującego zmienność wyniku finansowego. Podkreśla się jednak, że taka metoda nie dostarcza informacji dotyczących skutków decyzji o rezygnacji z zabezpieczenia, a jej zastosowanie w wybranych obszarach może nie odpowiadać przyjętym sposobom zarządzania ryzykiem. Ograniczenie modelu wyłącznie do przedmiotu zabezpieczeń spowodowałoby również pewne trudności praktyczne napotkane przy stosowaniu rachunkowości zabezpieczeń, takie jak ujmowanie rozpoczęcia i zakończenia stosowania modelu rewaluacji np. w przypadku zmiany proporcji procentowej zabezpieczenia lub zmiany zabezpieczanego portfela cząstkowego.

### Obowiązkowe czy nie?

W materiale do dyskusji stwierdza się, że w przypadku dopuszczenia możliwości wyboru jednostka sprawozdawcza mogłaby:

- nie stosować rachunkowości zabezpieczeń ani modelu aktualizacji wartości portfela;
- stosować rachunkowość zabezpieczeń;
- zastosować model aktualizacji wartości w stosunku do portfela jako całości.

Jeżeli wypracowana zostanie metoda pozwalająca na ujmowanie portfeli cząstkowych tak jak całego portfela, podmioty mogłyby dowolnie łączyć metody rozliczania: do niektórych portfeli stosować rachunkowość zabezpieczeń, a do innych – rewaluację portfela cząstkowego. Podejście takie odpowiadałoby jednostkom zainteresowanym redukcją zmienności wyniku finansowego wynikającej ze stosowanych form zabezpieczeń. W przypadku dowolności w stosowaniu metody ujęcia, konieczne byłoby rozstrzygnięcie, czy dopuszcza się jej zaniechanie i w jaki sposób należałoby rozliczać amortyzację oraz korekty rewaluacyjne dokonane w przeszłości.

### Jakie pozycje wchodziły w skład portfela poddanego aktualizacji wartości?

W dokumencie rozważa się włączenie ekspozycji opartych o prognozowane przepływy pieniężne (o charakterze behawioralnym), zamiast przepływów wynikających wyłącznie z umów. Oznaczałoby to, że jeżeli w portfelu znajdują się stabilna część (osad) depozytów płatnych na żądanie, to rozliczałoby się je przy założeniu, że klienci nie zażądają ich niezwłocznej wypłaty, co z kolei oznaczałoby występowanie ryzyka stopy procentowej wartości godziwej. Również udzielone kredyty pozwalające na wcześniejszą spłatę rozliczano by zgodnie z oczekiwanym profilem przepływów pieniężnych. W dokumencie rozważa się również możliwość włączenia do portfela objętego przeszacowaniem transakcji systemowych (pipeline transactions) oraz składników ryzyka kapitałowego z perspektywy ryzyka stopy procentowej (equity model book).



**Stabilna część (osad) portfela depozytów płatnych na żądanie** (core demand deposits) to część portfela lokat, który według prognoz pozostanie stabilny przez dany okres. Ogólna baza lokat może ulegać zmianom, przy czym lokaty jednych klientów mogą być zastępowane lokatami innych. W oparciu o analizę zachowań jednak banki często są w stanie w miarę trafnie przewidzieć wartość osadu, która nie zmieni się w wyznaczonym okresie. Ponieważ termin utrzymania tych lokat ma z założenia być dłuższy niż umowny termin poszczególnych lokat w ramach tego portfela, powoduje ona powstanie ryzyka wartości godziwej, którego nie da się zabezpieczyć w ramach ogólnego modelu rachunkowości zabezpieczeń.

**Transakcje systemowe** (pipeline transactions) to prognozowany wolumen ciągłych produktów o stałym oprocentowaniu na stopie oferowanej przez jednostkę na rynku. Transakcje te nie są jeszcze uprawdopodobnionymi zobowiązaniami, bo z oferowanych na rynku stawek można się wycofać. W praktyce jednak potrzeby biznesowe oraz konieczność ochrony reputacji uniemożliwiają takie wycofanie się, nawet jeżeli oferowane stawki stają się niekorzystne dla banku. W efekcie kwotę takich ekspozycji zabezpiecza się w oparciu o szacowane wielkości w taki sposób, jak gdyby były to uprawdopodobnione zobowiązania. Warto zauważyć, że takie pozycje nie kwalifikują się jako pozycje zabezpieczane w ramach ogólnego modelu rachunkowości zabezpieczeń.

**Składniki ryzyka kapitałowego z perspektywy ryzyka stopy procentowej** (equity model book) to część kapitału własnego, która docelowo ma mieć stałą stawkę zwrotu dla posiadaczy, wobec czego z perspektywy zarządzania ryzykiem jest postrzegana jako źródło ryzyka stopy procentowej zbliżonego do profilu ryzyka jednostki finansowanej ze zobowiązań o stałym oprocentowaniu. Bank uznaje, iż płatności wobec udziałowców składają się ze stałej kwoty bazowej, stanowiącej zapłatę za dostarczenie funduszy (podobnie jak w przypadku kredytodawców) i ze zmiennej kwoty rezydualnej (różnicy między dochodem całkowitym netto a zwrotem bazowym), która stanowi wynagrodzenie za przyjęte przez nich dodatkowe ryzyko kapitałowe (związane z pokryciem ewentualnej straty). Choć stała bazowa kwota zwrotu dla udziałowców nie ma charakteru umownego, zabezpiecza się ją przyjmując założenie, że będzie ona wypłacona. Wobec tego z perspektywy zarządzania ryzykiem stopy procentowej omawiana część kapitału własnego nie różni się od zobowiązania o stałym oprocentowaniu. W efekcie ekspozycję tę wprowadza się do portfela pozycji zarządzanych ze względu na ryzyko stopy procentowej w formie portfela powtarzalnego, np. jako serię trzyletnich depozytów o stałym oprocentowaniu. Taki sposób zarządzania ryzykiem umożliwia bankowi ochronę docelowej bazowej kwoty zwrotu dla udziałowców przed ryzykiem stopy procentowej.

W materiale do dyskusji podkreśla się, że w toku debat RMSR podnosiła, iż choć zastosowanie metody rewaluacji dla transakcji systemowych i składników ryzyka kapitałowego przybliży koncepcję zarządzania ryzykiem do stosowanych zasad rachunkowości, wiążą się z nim poważne trudności koncepcyjne, co do których jeszcze nie podjęto decyzji i które wymagają starannej analizy. Odpowiednia koordynacja działań z dziedziny zarządzania ryzykiem i rachunkowości wiąże się z przezwyciężeniem znaczących problemów. Ponadto RMSR przyznaje, że kwestią otwartą pozostaje możliwość i sensowność takiego pełnego dopasowania.

### Rewaluacja ekspozycji

Rewaluację ekspozycji związanych z zarządzanym ryzykiem oblicza się za pomocą zwykłych metod bieżącej wyceny, w ramach których dyskontowane przepływy pieniężne (licznik) i stopy dyskonta (mianownik) wyznacza się w odniesieniu do ryzyka podlegającego zarządzaniu (np. trzymiesięczny LIBOR). W dokumencie zauważa się, że jeżeli celem zarządzania ryzykiem jest zabezpieczenie dochodu odsetkowego netto, może się zdarzyć, że podlegające zarządzaniu ryzyko jest najlepiej odzwierciedlone przez porównawczy (benchmark) indeks kosztu finansowania banku. W celu poprawy praktyczności modelu można wykorzystywać mechanizmy cen transferowych wykorzystywane w bankach do przenoszenia ryzyka i finansowania wewnętrznego z komórki zarządzania aktywami i pasywami (ALM) do innych jednostek organizacyjnych do pomiaru odpowiednich rodzajów zarządzanego ryzyka. Może to ułatwić wskazanie przepływów pieniężnych do zdyskontowania oraz odpowiednich stóp dyskonta. Cen transferowych można używać np. do wyceny osadu. Zakładane przy tym ryzyko stałej stopy procentowej uwzględnia się zwykle przy zarządzaniu aktywami i pasywami w formie serii transakcji depozytowych w obszarze cen transferowych, które można łatwo wykorzystać do wyceny zidentyfikowanego podstawowego składnika portfela.

W praktyce zakres wykorzystania, kontrola i rzetelność informacji dotyczących cen transferowych są różnicowane. Tam jednak, gdzie łatwo te informacje pozyskać, mogą one stanowić skuteczną i praktyczną metodę identyfikacji i wyceny prognozowanych przepływów pieniężnych. Biorąc jednak pod uwagę różnice w sposobach określania cen transferowych w bankach (co szczegółowo przedstawiono w materiale do dyskusji), wykorzystanie ich może utrudniać porównywanie sprawozdań finansowych poszczególnych banków, na przykład ze względu na różnice w korektach wynikające z różnic z tytułu korekt o własne ryzyko kredytowe, czy w politykach cenowych (np. zmniejszenie kosztów finansowania w celu pobudzenia wzrostu dla wybranych produktów pożyczkowych).

Dodatkowym wyzwaniem jest określeniem, czy zakres ryzyka transferowanego na zarządzanie aktywami i pasywami za pośrednictwem cen transferowych odpowiada wielkości ryzyka w ekspozycji podlegającej zarządzaniu. Jeżeli na przykład zarządzana ekspozycja składa się z elementów poniżej poziomu LIBOR, ale ryzyko przenoszone na zarządzanie aktywami i pasywami za pomocą cen transferowych występuje na poziomie LIBOR, pojawia się pytanie, czy cena transferowa na poziomie LIBOR może być wykorzystywana do przeszacowania ekspozycji poniżej tego poziomu. Autorzy materiału zwracają się z prośbą o opinie, czy przy przeszacowaniu portfela należy uwzględnić instrumenty plasujące się poniżej poziomu porównawczego jako punkt odniesienia, jeżeli takie podejście jest zgodne z przyjętą metodą zarządzania ryzykiem.

### Prezentacja

Omawiając zagadnienie prezentacji metody przeszacowania, w materiale analizuje się trzy możliwe sposoby korekty w sprawozdaniu z sytuacji finansowej oraz dwa możliwe sposoby prezentacji w rachunku wyników.

Trzy dopuszczalne sposoby prezentacji w sprawozdaniu z sytuacji finansowej obejmują:

- **ubrurowienie poszczególnych pozycji** - korektę poszczególnych pozycji aktywów i zobowiązań obejmujących ekspozycje ujęte w portfelu objętym aktualizacją wartości w celu odzwierciedlenia zmiany wartości ryzyka podlegającego zarządzaniu;
- **oddzielną prezentację zagregowanych korekt aktywów i zobowiązań** – korekty z przeszacowania aktywów i zobowiązań przedstawia się w oddzielnych pozycjach;
- **oddzielną pozycję netto** – korekta netto z przeszacowania wszystkich ekspozycji objętych przeszacowaniem w ramach portfela jest prezentowana jako osobna pozycja w sprawozdaniu z sytuacji finansowej po stronie aktywów i pasywów, w zależności od charakteru danej korekty.

Dwie alternatywne metody prezentacji w rachunku wyników:

- **metoda rzeczywistego oprocentowania netto** – faktyczny dochód odsetkowy ujmuje się jak dotychczas z dodatkiem pozycji odsetkowej zawierającej odsetki netto z instrumentów zarządzania ryzykiem (tj. odsetki netto zapadłe na instrumentach pochodnych za danych okres);
- **metoda stabilnego dochodu odsetkowego netto** – dochód odsetkowy netto przedstawia się przy założeniu, że celem zarządzania ryzykiem w banku jest stabilizacja odsetek netto. Dochody i koszty odsetkowe wycenia się zgodnie z zarządzaną stopą (zwiększoną o marżę), co odpowiada założeniu, że przyjęta strategia jest w pełni skuteczna.

We wszystkich metodach rezydualną korektę z przeszacowania wartości portfela (po uwzględnieniu kwot ujętych w dochodach odsetkowych netto) przedstawia się jako oddzielną pozycję.

Rola wewnętrznych instrumentów pochodnych  
Jeżeli jednostka korzysta z wewnętrznych instrumentów pochodnych (zawieranych z podmiotem z grupy) do zarządzania ryzykiem, prezentacja metody przeszacowania staje się bardziej skomplikowana. Dzieje się tak na przykład jeżeli wewnętrznych instrumentów pochodnych używa się do przenoszenia ryzyka na wyznaczoną jednostkę w grupie kapitałowej, która zawiera instrumenty pochodne z podmiotami zewnętrznymi w oparciu o ekspozycję netto całej grupy oraz o przyjętą politykę zarządzania ryzykiem. Ponadto instrumenty pochodne zawierane na zewnątrz nie muszą być dopasowane do instrumentów wewnętrznych.

Zatem aby odrębnie wykazywać wynik na zarządzaniu ryzykiem i wynik na działalności tradingowej, materiał do dyskusji rozważa możliwość wykazywania wyników na kompensujących się wewnętrznych instrumentach pochodnych w wartościach brutto. Wynik finansowy na wewnętrznych instrumentach pochodnych i tak zostanie wyeliminowany, tak że nie będzie miał wpływu na wynik finansowy podmiotu (tj. instrumenty pochodnego jednostki zarządzającej ryzykiem oraz jednostki tradingowej będą skompensowane). Jednakże wpływ wewnętrznych instrumentów pochodnych zostanie jednak wykazany (brutto) w rachunku wyników w ramach wyżej omówionemu sposobowi prezentacji w odniesieniu do portfela podlegającego rewaluacji, z „drugą stroną” ujętą w wyniku finansowy na działalności tradingowej.

Załóżmy np. że jednostka ABC funkcjonująca w ramach grupy kapitałowej zawarła wewnętrzną umowę swapa procentowego (IRS) dla celów dynamicznego zarządzania ryzykiem stopy procentowej. Druga strona transakcji (jednostka XYZ w ramach tej samej grupy kapitałowej) zdecydowała się nie zawierać identycznej umowy o przeciwnym kierunku z podmiotem zewnętrznym, ponieważ chce zachować to ryzyko. Załóżmy również, że ABC stosuje wyżej opisaną metodę faktycznego wyniku odsetkowego netto. W dniu zawarcia transakcji wewnętrzny swap procentowy (IRS) ma zerową wartość godziwą, ponieważ został zawarty na warunkach rynkowych. Na koniec okresu wartość godziwa tego swapa wzrasta do 110 PLN, gdzie 100 PLN to wartość czysta (tj. bez naliczonych odsetek). W okresie nie rozlicza się odsetek od tego swapa (tj. odsetki naliczone od swapa za ten okres to 10 PLN). Aby uwzględnić efekt dynamicznego zarządzania ryzykiem za pomocą wewnętrznych instrumentów pochodnych, w rachunku wyników wykazuje się następujące pozycje:

Pozycja	PLN
Dochód odsetkowy	X
Koszty odsetkowe	X
Odsetki netto z tytułu dynamicznego zarządzania ryzykiem	10
Dochody odsetkowe netto	X
Efekt przeszacowania z tytułu dynamicznego zarządzania ryzykiem	100
Zysk/strata na działalności tradingowej	(110)
Zysk (strata) netto	X

Jak widać, choć zyski i straty z wewnętrznego instrumentu pochodnego wykazano w wartościach brutto, ich wpływ netto na wynik finansowy jest zerowy.

### **Ujawnianie informacji**

Autorzy materiału do dyskusji oczekują na opinie użytkowników oraz osób sporządzających sprawozdanie finansowe, które ułatwiłyby użytkownikom zrozumienie dynamicznego zarządzania ryzykiem w jednostce sprawozdawczej oraz sposób uwzględnienia rewaluacji w sprawozdaniu finansowym. W tym celu materiał prezentuje do analizy cztery aspekty ujawnianych informacji:

- informacje jakościowe dotyczące celów i zasad dynamicznego zarządzania ryzykiem, w tym identyfikację rodzajów ryzyka dotyczących poszczególnych ekspozycji,
- informacje jakościowe i ilościowe dotyczące pozycji ryzyka i ich/jej wpływu na stosowaną metodę rewaluacji portfela,
- zastosowanie metody rewaluacji portfela,
- informacje jakościowe i ilościowe dotyczące wpływu dynamicznego zarządzania ryzykiem na bieżące i przyszłe wyniki jednostki.

### **Podejście alternatywne**

W materiale do dyskusji rozważane są różne odmiany w/w modelu, w ramach których efekt netto z przeszacowania zarządzanych ekspozycji oraz zmiany wartości godziwej instrumentów wykorzystywanych do zarządzania ryzykiem ujmuje się w pozostałych całkowitych dochodach, a nie w wyniku finansowym. Dochód odsetkowy netto byłby natomiast prezentowany jak przedstawiono wyżej, tj. metodą faktycznego wyniku odsetkowego. W dokumencie zauważa się, że tego typu podejście alternatywne miałyby znaczące skutki praktyczne i koncepcyjne, których nie należy tracić z oczu. Powstaje na przykład kwestia niespójności z założeniem przyjętym w trakcie opracowywania metody rewaluacji, że aktualizację wartości instrumentów wykorzystywanych do zarządzania ryzykiem ujmuje się w wyniku finansowym. Ponadto ujmowanie wyżej opisanych wewnętrznych instrumentów pochodnych również musiałoby ulec zmianie, gdyż ich prezentacja w kwocie brutto nie pozostałaby bez wpływu na wynik finansowy, ponieważ nie zachodziłaby pełna kompensata.

### **Zastosowanie do innych rodzajów ryzyka**

RMSR zdaje sobie sprawę, że dynamiczne zarządzanie ryzykiem wykracza poza obszar bankowości i ryzyka stopy procentowej (np. w takich obszarach jak ryzyko walutowe czy ryzyko cen towarów). Dlatego też Rada nadal pracuje nad metodą ujęcia księgowego dla dynamicznego zarządzania ryzykiem, które mogłoby mieć szersze zastosowanie niż tylko dla stopy procentowej. W omawianym dokumencie wskazuje się zarówno podobieństwa, jak i różnice między dynamicznym zarządzaniem ryzykiem stopy procentowej w bankach, ukierunkowanym na stabilizację marży netto, a dynamicznym zarządzaniem ryzykiem walutowym i cen towarów w innych branżach. Odnotowano szereg związanych z tym kwestii, np. częste zabezpieczanie przez przedsiębiorstwa prognozowanych transakcji, które nie pociągają za sobą ryzyka przeszacowania. Może również wzrosnąć znaczenie pozycji niezabezpieczonych, ponieważ firmy często stosują strategie zabezpieczeń, w ramach których kwota zabezpieczana maleje w miarę oddalania się horyzontu zabezpieczenia (np. zabezpieczenie obejmuje 100% ekspozycji w okresie pierwszych 12 miesięcy, 70% wartości w okresie kolejnych 12 miesięcy i 40% wartości w okresie późniejszym). Wobec tego metoda rewaluacji mogłaby powodować większe wahania wyników niż rezygnacja z zastosowania rachunkowości zabezpieczeń.

### **Kolejne działania**

Termin nadsyłania uwag do dokumentu mija 17 października 2014 roku. Po jego upływie Rada zajmie się analizą nadesłanej korespondencji i określi dalsze działania.

### **Dodatkowe materiały**

Robert Bruce prowadzi podcast wideo poświęcony materiałowi do dyskusji pt. Accounting for Dynamic Risk Management: a Portfolio Revaluation Approach to Macro Hedging (Rachunkowość dynamicznego zarządzania ryzykiem: metoda rewaluacji dla zabezpieczeń portfeli). Gospodarz podcastu omawia ten materiał z Kushem Patelem, dyrektorem w UK IFRS Centre of Excellence. Wywiad ten w formie podcastu wideo można znaleźć pod tym linkiem.

# Na posiedzeniu RMSR i FASB w marcu 2014 roku zapadły decyzje dotyczące projektu standardu poświęconego leasingowi

RMSR i jej amerykańska odpowiedniczka, Rada Standardów Rachunkowości Finansowej (FASB) odbyły wspólne spotkanie w marcu 2014 roku, w celu omówienia projektów dotyczących sprawozdawczości leasingowej w ramach kontynuacji prac nad projektem wspólnego standardu rozpoczętych w marcu 2013 roku. Niniejsze wydanie naszego biuletynu przedstawia podsumowanie decyzji podjętych w trakcie tego spotkania.

## Model rozliczeniowy po stronie leasingobiorcy

RMSR podjęła decyzję o przyjęciu jednego modelu, w ramach którego leasingobiorca rozliczałby umowę leasingu jako formę finansowania nabycia praw do aktywów. W ramach tego modelu wszystkie umowy leasingu prócz sklasyfikowanych jako krótkoterminowe lub aktywa małej wartości rozliczałoby się zgodnie z obecnie obowiązującymi zasadami rozliczania leasingu finansowego, z uwzględnieniem amortyzacji leasingowanego składnika aktywów (zwykle metodą liniową) ujmowanej oddzielnie od kosztów odsetkowych i zobowiązania z tytułu leasingu (metodą efektywnej stopy procentowej). Podejście to odpowiada metodzie proponowanej w projekcie z 2013 roku dla umów leasingowych typu A.

## Rozbieżności między RMSR a FASB

FASB zdecydowała się na przyjęcie dwóch modeli, zbliżonych do zawartych w propozycji z 2013 roku, w ramach których wszystkie umowy leasingu prócz krótkoterminowych ujmowano by w bilansie i rozliczano zgodnie z metodą proponowaną przez RMSR (typ A) albo jako jedną kwotę kosztów ujmowaną liniowo (typ B). Odmienne od propozycji zawartych w projekcie z 2013 roku, podział na dwa typy umów leasingu odpowiadałby obecnemu rozróżnieniu między leasingiem operacyjnym a finansowym zawartym w MSR 17 „Leasing”.

## Streszczenie

- Rozliczenia po stronie leasingobiorcy: RMSR zdecydowała się na przyjęcie jednego modelu, w ramach którego wszystkie umowy leasingu prócz umów zaklasyfikowanych jako krótkoterminowe lub aktywa małej wartości rozlicza się w bilansie w sposób podobny do obecnie stosowanych zasad rozliczania leasingu finansowego.
- Rozliczenia po stronie leasingodawcy: RMSR postanowiła sklasyfikować umowy leasingu w zależności od tego, czy stanowią one w istocie formę finansowania, czy sprzedaży.
- RMSR i FASB nie osiągnęły porozumienia w kilku kwestiach dotyczących aspektów rozliczania po stronie leasingobiorcy jak i leasingodawcy.

## Model rozliczeniowy po stronie leasingodawcy

RMSR zdecydowała, że leasingodawca powinien klasyfikować umowy leasingu w zależności od tego, czy stanowią one w istocie formę finansowania składnika aktywów, czy jego sprzedaży, a nie jako leasing operacyjny, na podstawie przesłanek zbliżonych do obecnych wymogów MSR 17. Wobec tego klasyfikacja umów leasingu zależałaby głównie od tego, czy zasadniczo całe ryzyko i korzyści związane z prawem własności danego składnika aktywów zostały przeniesione na leasingobiorcę.

RMSR postanowiła wyeliminować metodę „należności i wartości rezydualnej” zawarte w projekcie z 2013 roku. Zamiast tego od leasingobiorców wymaga się stosowania metod rozliczania zbliżonych do obecnie obowiązujących w odniesieniu do leasingu operacyjnego i finansowego.

## Rozbieżności między RMSR a FASB

FASB zdecydowała się przyjąć podejście zbliżone do RMSR, postanowiła jednak, że leasingodawca nie będzie mógł ujmować zysku ze sprzedaży od umów leasingu stanowiących formę sprzedaży aktywów, w ramach których nie nastąpi przeniesienie na leasingobiorcę kontroli nad danym składnikiem aktywów w momencie rozpoczęcia leasingu (podobnie jak w proponowanym standardzie dotyczącym rozliczania przychodów, ocenia się to z perspektywy klienta/ leasingobiorcy).

### Leasing o małej wartości

RMSR postanowiła:

- nie włączać kryterium istotności do ostatecznej wersji standardu dotyczącego leasingu;
- umożliwić rozliczanie leasingu na poziomie portfela i włączyć wytyczne dotyczące portfela do wytycznych ogólnych;
- kontynuować bezpośrednio ujmowanie po stronie leasingobiorcy i zwolnienie z wyceny w przypadku aktywów o małej wartości.

Nie dopracowano definicji „składnika aktywów o małej wartości” – będzie temu poświęcone kolejne spotkanie.

#### Rozbieżności między RMSR a FASB

RSRF postanowiła zrezygnować z bezpośredniego zwolnienia z ujmowania i wyceny aktywów o małej wartości.

### Okres leasingu

RMSR zdecydowała, że dokonując oceny, czy po stronie leasingobiorcy występuje ekonomiczna motywacja do przedłużenia umowy leasingu lub nierozwiązania jej, lub wykupienia składnika aktywów stanowiącego przedmiot leasingu, jednostka powinna uwzględnić wszystkie istotne czynniki. Możliwość taką należy uwzględnić w okresie obowiązywania umowy leasingu tylko w przypadku, gdy występuje uzasadniona pewność, że leasingobiorca skorzysta z niej po rozważeniu odpowiednich czynników ekonomicznych.

RMSR postanowiła również, że leasingobiorca powinien weryfikować okres obowiązywania umowy leasingu po jej rozpoczęciu tylko w przypadku wystąpienia znaczących zdarzeń, które wymuszają taką weryfikację i które są przez niego kontrolowane. Leasingodawca nie może weryfikować okresu obowiązywania umowy leasingu.

### Leasing krótkoterminowy

RMSR postanowiła:

- podtrzymać zasadę ujmowania i zwolnienia z wyceny umów leasingu krótkoterminowego po stronie leasingobiorcy;
- zmienić definicję leasingu krótkoterminowego, tak aby była spójna z definicją okresu leasingu;
- potwierdzić termin do 12 miesięcy jako kryterium klasyfikacji leasingu jako krótkoterminowego;
- wprowadzić wymóg ujawniania kosztów leasingu krótkoterminowego ujmowanych w bieżącym okresie oraz danych jakościowych wymaganych dla wszystkich umów leasingu. Ujawniania krótkoterminowych zobowiązań z tytułu leasingu wymaga się również, jeżeli ujęte koszty takiego leasingu nie odpowiadają zaciągniętym z tego tytułu zobowiązaniom.

#### Dalsze działania

Dyskusje nad projektem będą kontynuowane na kolejnych spotkaniach Rady. Nie ustalono jeszcze daty zakończenia projektu. Obecnie nie planuje się dalszych publicznych debat dotyczących propozycji do czasu opublikowania ostatecznej wersji standardu.

# RMSR proponuje zmiany do MSR 1 „Prezentacja sprawozdań finansowych” w ramach inicjatywy podniesienia jakości ujawnień w sprawozdaniach finansowych

## Dlaczego proponuje się poprawki?

Większość proponowanych poprawek prezentowanych w projekcie standardu ED/2014/1 „Ujawnienia: propozycje poprawek do MSR 1” wiąże się z inicjatywą dotyczącą podniesienia jakości informacji ujawnianych w sprawozdaniach finansowych. Inicjatywa ta obejmuje kilka niewielkich projektów poprawy jakości prezentacji i informacji ujawnianych w ramach obowiązujących standardów. Jest wobec tego uznawana za uzupełnienie obecnie realizowanego procesu weryfikacji „Założeń koncepcyjnych” RMSR. Proces ten ma na celu podniesienie jakości wytycznych dotyczących prezentacji i ujawniania informacji na potrzeby przyszłych standardów.

Proponowana poprawka dotycząca prezentacji pozycji pozostałych całkowitych dochodów generowanych przez inwestycje rozliczane metodą praw własności wynika z wniosku przesłanego Komitetowi Interpretacyjnemu MSSF.

Termin wejścia w życie proponowanych zmian RMSR nie podała daty wejścia w życie proponowanych poprawek, ale proponuje się wprowadzenie możliwości ich wcześniejszego zastosowania.

## Zakres zmian proponowanych w projekcie

### Istotność

RMSR proponuje doprecyzowanie wytycznych dotyczących istotności zawartych w MSR 1. Zgodnie z propozycją, podmiotom sprawozdawczym nie będzie wolno zaciemniać przydatnych informacji poprzez ich prezentację w formie zagregowanej czy dezagregowanej. W projekcie podano odpowiednie przykłady, m. in. łączną prezentację pozycji o różnych cechach lub podawanie nadmiernej ilości informacji nieistotnych, co utrudnia znalezienie tych przydatnych.

Ponadto RMSR proponuje wprowadzenie stwierdzenia, że kwestie istotności dotyczą zarówno podstawowej części sprawozdania finansowego, jak i not objaśniających oraz że wymaga się wyłącznie ujawniania informacji istotnych. Zasada istotności dotyczy również konkretnych wymogów zawartych w poszczególnych standardach, nawet jeżeli dany standard określa minimalny zakres wymaganych ujawnień. RMSR zdaje sobie sprawę, że takie sformułowanie umieszczono w wielu standardach i zamierza je zweryfikować w procesie szerszego przeglądu obowiązujących standardów.

## Streszczenie

Projekt standardu proponuje doprecyzowanie MSR 1 „Prezentacja sprawozdań finansowych” w następujący sposób:

- **Istotność:** proponuje się wprowadzenie postanowienia, że użyteczne informacje nie mogą być zaciemniane poprzez agregowanie lub dezagregowanie informacji i że kwestie istotności dotyczą zarówno podstawowej części sprawozdania finansowego, jak i notach objaśniających oraz określonych ujawnień wymaganych przez MSSF.
- **Sprawozdanie z sytuacji finansowej i rachunek zysków i strat oraz sprawozdanie z pozostałych całkowitych dochodów:** proponuje się wprowadzenie postanowienia, że wykaz pozycji prezentowanych w tych sprawozdaniach można stosownie do potrzeb łączyć lub rozбивać na części. Proponuje się również wprowadzenie wytycznych dotyczących sum częściowych.
- **Noty objaśniające:** proponuje się wprowadzenie stwierdzenia, że podmioty sprawozdawcze mogą elastycznie kształtować strukturę not oraz dodanie wytycznych dotyczących porządku prezentowanych not. Dodatkowo proponuje się usunięcie nieprzydatnych przykładów prezentacji najistotniejszych zasad rachunkowości.
- **Prezentacja pozycji pozostałych całkowitych dochodów wynikających z inwestycji rozliczanych metodą praw własności:** proponuje się wprowadzenie wymogu prezentacji udziału jednostki w pozostałych całkowitych dochodach jednostek stowarzyszonych i wspólnych przedsięwzięć rozliczanych metodą praw własności w formie zagregowanej, jako jednej pozycji, w zależności od tego, czy będą one następnie przenoszone na wynik finansowy, czy też nie.

RMSR nie podała daty wejścia w życie proponowanych poprawek, ale proponuje się wprowadzenie możliwości ich wcześniejszego zastosowania. Nie opracowano również postanowień na okres przejściowy.

## Sprawozdanie z sytuacji finansowej oraz rachunek zysków i strat oraz sprawozdanie z pozostałych całkowitych dochodów

Zgodnie z wyżej przedstawioną zasadą istotności, RMSR proponuje usunięcie z MSR 1 sformułowania „co najmniej” użytego w odniesieniu do wykazu pozycji, które należy zaprezentować w sprawozdaniu z sytuacji finansowej. Poprawka ta wyeliminuje często występujące błędne przekonanie, że sformułowanie to wymusza prezentację wszystkich wymienionych pozycji, bez względu na ich istotność. Doprecyzuje również, że dopuszcza się łączną prezentację pozycji nieistotnych. Proponowana zmiana sformułowań ujednotoczy wymogi dotyczące sprawozdania z sytuacji finansowej i rachunku zysków i strat ze sprawozdaniem z pozostałych całkowitych dochodów (w stosunku do dwóch ostatnich nie użyto sformułowania „co najmniej”).

W odniesieniu do pozycji sprawozdania z sytuacji finansowej i rachunku zysków i strat oraz sprawozdania z pozostałych całkowitych dochodów proponuje się wprowadzenie postanowienia, że prezentowane pozycje można dezagregować, jeżeli ułatwi to zrozumienie sytuacji finansowej podmiotu sprawozdawczego. Podaje się przykład, że jednostka może zdecydować o rozbiciu pozycji rzeczowego majątku trwałego na nieruchomości, maszyny i urządzenia oraz wyposażenie.

Obecnie obowiązujące postanowienia MSR 1 wymagają od jednostek podawania w sprawozdaniu z sytuacji finansowej, rachunku zysków i strat oraz w sprawozdaniu z pozostałych całkowitych dochodów sum częściowych, jeżeli ułatwia to zrozumienie sytuacji finansowej lub wyników jednostki. Obecnie proponuje się doprecyzowanie, że tak prezentowane sumy częściowe:

- powinny zawierać wyłącznie pozycje ujmowane i wyceniane zgodnie z MSSF,
- powinny być prezentowane i nazywane w sposób umożliwiający ich poprawną interpretację,
- w kolejnych okresach powinny zachować spójność prezentacji.

W przypadku rachunku zysków i strat oraz pozostałych całkowitych dochodów proponuje się zakaz prezentacji sum częściowych ujawnianych nieobowiązkowo w sposób bardziej widoczny niż sum częściowych wymaganych postanowieniami standardu. Ponadto wszelkie nieobowiązkowe sumy częściowe należy uzgodnić z sumami częściowymi wymaganymi przez standard w formie prezentacji wszystkich pozycji wyłączonych.

#### **Informacje dodatkowe**

RMSR proponuje doprecyzowanie wymogów dotyczących prezentacji not objaśniających. W odniesieniu do struktury projekt proponuje wprowadzenie postanowienia, że przy wyborze metody prezentacji not jednostka powinna mieć na względzie czytelność i porównywalność swoich sprawozdań finansowych. Można to osiągnąć np. ustawiając noty w sposób, który eksponuje szczególnie istotne informacje lub zwraca uwagę na związek między poszczególnymi ujawnieniami. Przykładowo może to być zgrupowanie wszystkich informacji dotyczących zmian wartości godziwej ujmowanych w wyniku finansowym i zaprezentowanie ich obok terminów zapadalności instrumentów finansowych. A oto przykładowa kolejność not przedstawiona w par. 114 MSR 1:

- oświadczenie o zgodności z MSSF;
- podsumowanie najistotniejszych zasad rachunkowości;
- informacje uzupełniające podstawową część sprawozdania finansowego;
- inne ujawnienia.

Ponadto RMSR proponuje usunięcie wytycznych i przykładów uznanych za nieprzydatne przy definiowaniu najistotniejszych zasad rachunkowości.

#### **Spostrzeżenie**

Rada ma świadomość, że powszechnie uznaje się, iż MSR 1 narzuca określony porządek not. Projekt proponuje umieszczenie w standardzie wyjaśnienia, że jest to jedynie przykładowa, możliwa kolejność, a nie bezwzględny wymóg. Chodzi o to, by wyraźnie powiedzieć, że podmiot sporządzający sprawozdanie finansowe ma dowolność kształtowania porządku not. W czasach, kiedy coraz więcej inwestorów i interesariuszy korzysta z elektronicznych wersji sprawozdań finansowych, w których można korzystać z funkcji wyszukiwania, sztywny porządek not objaśniających nie ma już wielkiego znaczenia. Wobec tego jednostki mogą rozważyć zmianę ich układu, tak aby ułatwić wyszukiwanie informacji użytkownikom sprawozdań finansowych.



### **Prezentacja pozycji pozostałych całkowitych dochodów generowanych przez inwestycje rozliczane metodą praw własności**

Proponuje się wprowadzenie stwierdzenia, że podmiot prezentuje swój udział w pozostałych całkowitych dochodach generowanych przez spółki stowarzyszone i wspólne przedsięwzięcia rozliczane metodą praw własności oddzielnie od pozostałych pozycji pod tym nagłówkiem. Wobec tego w sprawozdaniu z pozostałych całkowitych dochodów należałoby umieścić następujące pozycje:

- elementy pozostałych całkowitych dochodów (z wyjątkiem dochodów z jednostek stowarzyszonych i wspólnych przedsięwzięć rozliczanych metodą praw własności) sklasyfikowane według cech, pogrupowane na pozycje, które:
  - nie zostaną przeniesione na wynik finansowy;
  - zostaną przeniesione na wynik finansowy w momencie spełnienia określonych warunków;
- elementy pozostałych całkowitych dochodów z jednostek stowarzyszonych i wspólnych przedsięwzięć rozliczanych metodą praw własności w formie pozycji zbiorcze, podzielone na udziały, które:
  - nie zostaną przeniesione na wynik finansowy;
  - zostaną przeniesione na wynik finansowy w momencie spełnienia określonych warunków.

Jednocześnie przykładowa prezentacja sprawozdania finansowego w części MSR 1 zawierającej wytyczne wdrożeniowe zostanie odpowiednio zmodyfikowana.

### **Spostrzeżenie**

Choć omawiana propozycja wchodzi w zakres inicjatywy dotyczącej podniesienia jakości informacji ujawnianych w sprawozdaniach finansowych, nie jest jej bezpośrednim wynikiem. Powodem jej opracowania był wniosek złożony przez Komitet Interpretacyjny MSSF. RMSR zdecydowała o opracowaniu jej w formie projektu standardu, ponieważ pojawiła się w okresie opracowywania poprawek w ramach tej inicjatywy, a ponadto ma podobny charakter. Rada chce jednak zaprezentować tę poprawkę w osobnym rozdziale projektu standardu, aby wyeksponować jej przyczynę i pochodzenie.



# Nasze rozwiązania informatyczne w zakresie MSSF

Exante i Finevare to sprawdzone rozwiązania informatyczne Deloitte w zakresie MSSF. Zostały one zbudowane przez naszych ekspertów i są wynikiem ponad 9 lat doświadczeń we wdrażaniu zasad rachunkowości dla instrumentów finansowych zgodnie z MSSF, w szczególności: MSR 32, MSR 39, MSR 37, MSR 18, MSSF 9 oraz MSSF 13.

Exante and Finevare are solutions developed by Deloitte that support accounting in accordance with IFRS. They have been developed by our professionals and are result of over 9 year experience in implementation of financial instruments accounting principles according to IFRS, particularly IAS 32, IAS 39, IFRS 9 and IFRS 13.

## *fine*WARE™



**Adam Kołaczyk**  
Partner w Dziale Zarządzania  
Ryzykiem  
odpowiedzialny za Finevare  
akolaczyk@deloitteCE.com

### Finevare – rozwiązanie MSSF dla banków

Finevare jest rozwiązaniem obsługującym najbardziej wymagające obszary rachunkowości MSSF w bankach:

- Utrata wartości i rezerwy (MSR 39, MSR 37),
- Zamortyzowany koszt (MSR 39, MSR 18),
- Wycena do wartości godziwej (MSR 39, MSSF 9, MSSF 13).

Rozwiązanie Finevare wdrażane jest jako dodatek do istniejącej architektury systemów w banku i zostało z sukcesem wdrożone w kilkunastu bankach, głównie w krajach Europy Środkowo-Wschodniej.

### Główne funkcjonalności Finevare:

#### EIR – Moduł efektywnej stopy procentowej

Moduł dokonuje kalkulacji efektywnej stopy procentowej (ESP) oraz wartości dyskonta/premii do rozliczenia w danym okresie raportowym. Moduł jest dostosowany do uwzględniania wpływu zdarzeń na kontrakcie powodujących przeliczenie ESP lub korektę amortyzacji.

#### FV – Moduł wyceny do wartości godziwej

Moduł wspiera wycenę do wartości godziwej bazującą na podejściu DCF. Wbudowane modele do prognozowania przepływów pieniężnych mogą być oparte na schematach spłat i przedpłat, modelach szkodowości, krzywych odzysków, modelach utylizacji i amortyzacji oraz krzywych dyskontowych.

#### IMP – Moduł do szacowania utraty wartości (impairment)

Moduł wspiera proces identyfikacji utraty wartości oraz wyceny ekspozycji indywidualnie istotnych. Funkcjonalność modułu w zakresie podejścia kolektywnego do szacowania utraty wartości oparta jest na szeregu modeli statystycznych do estymacji parametrów ryzyka (EAD, PD, LGD, CCF).

#### IRC – Moduł korekty przychodu odsetkowego

Moduł wyznacza korektę przychodów odsetkowych rozpoznawanych przez bank w systemach transakcyjno-rozliczeniowych do wartości przychodów odsetkowych wg MSR 39.

#### ACC – Moduł księgowy

W module utrzymywane są salda oraz generowane są polecenia księgowania (związane z modułami EIR, FV, IMP, IRC), które są następnie eksportowane w formie plików płaskich do systemu centralnego banku/księgi głównej.

### Finevare – IFRS solution for banking book

Finevare is a solution for the three most challenging areas of IFRS accounting for banking book:

- Impairment and provisions (IAS 39, IAS 37),
- Amortized cost (IAS 39, IAS 18),
- Fair value measurement (IAS 39, IFRS 9, IFRS 13).

Finevare is designed as an add-on to the existing banking system architecture and has been successfully implemented in several banks, mainly in the Central-Eastern Europe.

### Finevare - main functionalities:

#### EIR – Effective interest rate module

The module calculates effective interest rate (EIR) and discount/premium amortization for a given reporting period. The module handles specific contract events which result in an adjustment to the EIR or discount/premium amortization.

#### FV – Fair value module

The module supports fair value valuation based on a DCF approach. The embedded behavioural cash flows models may incorporate payment and prepayment patterns, impairment/default patterns, recovery curves, exposure utilization and amortization models and individual discount curves.

#### IMP – Impairment module

The module supports impairment identification process and further workflow related to evaluation of individually significant exposures. The module functionality related to collective assessment of impairment is based on statistical models of risk parameters estimation (EAD, PD, LGD, CCF).

#### IRC – Interest income correction module

The module calculates interest revenue according to IAS 39 and relevant the correction of the interest revenue recognized in the banking system.

#### ACC – Accounting module

The module keeps track of accounting balances and generates journal entries (related to EIR, FV, IMP, IRC modules), which are further exported as data flat files to the core banking system/General Ledger.

**Dowiedz się więcej**

**o Finevare:**

[www.finevare.com](http://www.finevare.com)

**Learn more about  
Finevare:**

[www.finevare.com](http://www.finevare.com)



### Exante – rozwiązanie MSSF dla przedsiębiorstw

Exante to system zarządzania ryzykiem finansowym wspierający następujące obszary:

- Wycena portfela instrumentów finansowych (MSR 39, MSSF 9, MSSF 13)
- Zautomatyzowane procedury związane z rachunkowością zabezpieczeń (MSR 39).

System Exante jest obecnie stosowany przez wiele polskich przedsiębiorstw.

#### Kluczowe funkcjonalności Exante:

##### Rejestracja parametrów transakcji pochodnych

System pozwala na rejestrację transakcji zawartych na rynkach: towarowym, walutowym i stopy procentowej.

##### Okresowe wyceny instrumentów pochodnych i ich księgowania

System dokonuje automatycznych wycen na każdy dzień roboczy. Wyceny bazują na średnich cenach rynkowych pozyskiwanych z serwisu Reuters i spełniają definicję wartości godziwej określonej w MSSF.

##### Określanie powiązań zabezpieczających

System umożliwia powiązanie pojedynczej transakcji lub portfeli transakcji finansowych do pozycji zabezpieczanych. Użytkownik otrzymuje dostęp do predefiniowanych strategii zabezpieczających, które są już sparametryzowane i dostosowane do jego wymagań.

##### Przeprowadzanie i dokumentacja testów skuteczności

System przeprowadza testy skuteczności metodą „dollar offset” lub metodą regresji liniowej. Wyniki testów są zapisywane w bazie danych, a użytkownik może śledzić te wyniki oraz ma zapewnioną pełną i poprawną dokumentację zgodną z MSR 39.

##### Generowanie poleceń księgowania

W przypadku rachunkowości zabezpieczeń konieczna jest ocena i pomiar skuteczności poszczególnych powiązań zabezpieczających. Exante automatycznie wylicza wartość skuteczną i nieskuteczną wszystkich powiązań zabezpieczających oraz przygotowuje odpowiednie polecenia księgowania, które mogą trafiać do systemu księgowego.

### Exante – Risk Solution for corporate entities supporting financial instruments accounting under IFRS

Exante is a financial risk management system supporting companies on following:

- Valuation of financial instruments portfolio (in accordance with IAS 39, IFRS 9, IFRS 13)
- Automated procedures supporting application of hedge accounting (IAS 39).

Exante is currently used by companies across many industries (i.e. energy, manufacturing, resources, mining, leasing).

#### Main Exante functionalities:

##### Registering derivatives parameters

The System captures derivatives in commodities, FX and interest rates markets.

##### Periodic valuation of derivatives and accounting of fair value

The System automatically calculates fair value at each market day. Valuations are based on average market prices derived from Reuters and comply with fair value definition from IFRS.

##### Defining hedging relationships

The System links transaction or transactions portfolios to hedged items. The User gets access to predefined (parameterized and customized) hedging strategies.

##### Testing effectiveness of hedge relationships

The System conducts effectiveness tests using dollar offset method or regression. Tests results are saved in database and the User can track them. Full documentation is prepared by the System in accordance with IAS 39.

##### Generation of postings to G/L

At the end of each accounting period Exante automatically prepares journal entries for accounting system. In case of hedge accounting it calculates effective and ineffective part of all hedging relationships and prepares appropriate postings.



**Szymon Urbanowicz**  
Dyrektor w Dziale Zarządzania Ryzykiem  
odpowiedzialny za Exante  
surbanowicz@deloitteCE.com

**Dowiedz się więcej o Exante:**

[www.exante-online.com](http://www.exante-online.com)

**Learn more about Exante:**

[www.exante-online.com](http://www.exante-online.com)

# Nasze publikacje i przydatne linki

Tytuł	Opis
 <p>Deloitte. Biuletyn MSSF Najnowsze standardy</p>	<b>Biuletyn MSSF</b> Cykliczna publikacja poruszających tematy związane z Międzynarodowymi Standardami Sprawozdawczości Finansowej.
 <p>Deloitte. Kompletny obraz Praktyczny przewodnik po MSSF</p>	<b>Praktyczny przewodnik po MSSF / MSR 2014</b> Przewodnik zawiera streszczenia zapisów wszystkich MSSF z uwzględnieniem zmian w MSSF wydanych do końca października 2013 r. oraz porównanie z Ustawą o rachunkowości (PSR).
 <p>Deloitte. Wzorce Skonsolidowane Sprawozdanie Finansowe 2013 według MSSF</p>	<b>Wzorcowe Skonsolidowane Sprawozdanie Finansowe 2013 według MSSF</b> Wzór skonsolidowanego sprawozdania finansowego opracowany w celu zilustrowania ujawnień wymaganych przez Międzynarodowe Standardy Sprawozdawczości Finansowej (MSSF) w kształcie zatwierdzonym przez Unię Europejską, dla sprawozdań finansowych sporządzanych za okresy rozpoczynające się w dniu 1 stycznia 2013 roku i później.
 <p>Deloitte. Przewodnik po znowelizowanych standardach MSSF 3 i MSR 27</p>	<b>Przewodnik po znowelizowanych standardach MSSF 3 i MSR 27</b> Niniejszy przewodnik poświęcony jest przede wszystkim sposobom rozliczania połączeń jednostek gospodarczych zgodnie z MSSF 3(2008). W odpowiednich miejscach zawiera on odniesienia do MSR 27(2008) – w szczególności w odniesieniu do definicji kontroli, rozliczania udziałów niesprawujących kontroli oraz zmian struktury własnościowej.
 <p>Deloitte. Przewodnik po MSSF 8 Segmenty Operacyjne</p>	<b>Przewodnik po MSSF 8 Segmenty Operacyjne</b> Publikacja przedstawia najważniejsze zasady związane z implementacją i zastosowaniem MSSF 8, wykorzystując liczne przykłady zastosowania poszczególnych rozwiązań zawartych w standardzie, jak również przykładowe formy prezentacji danych o segmentach operacyjnych.

Wszystkie powyższe publikacje można pobrać bezpłatnie na stronie Deloitte: [www.deloitte.com/pl/mssf](http://www.deloitte.com/pl/mssf)

## Przydatne linki

### MSSF

[www.deloitte.com/pl/MSSF](http://www.deloitte.com/pl/MSSF)

Publikacje i aktualne informacje dotyczące MSSF

[www.iasplus.com](http://www.iasplus.com)

Na tej stronie można znaleźć aktualne informacje dotyczące zmian w MSSF i KIMSF oraz praktyczne materiały źródłowe.

[www.ifrs.org](http://www.ifrs.org)

Fundacja MSSF i Rada Międzynarodowych Standardów Rachunkowości (RMSR)

[www.ifac.org](http://www.ifac.org)

Międzynarodowa Federacja Księgowych (IFAC)

### Polskie Standardy Rachunkowości

[www.mf.gov.pl](http://www.mf.gov.pl)

Ministerstwo Finansów (MF)

[www.knf.gov.pl](http://www.knf.gov.pl)

Komisja Nadzoru Finansowego (KNF)

[www.kibr.org.pl](http://www.kibr.org.pl)

Krajowa Izba Biegłych Rewidentów (KIBR)

[www.skwp.org.pl](http://www.skwp.org.pl)

Stowarzyszenie Księgowych w Polsce (SKWP)

### Deloitte

[www.deloitte.com/pl/audyt](http://www.deloitte.com/pl/audyt)

### US GAAP

[www.fasb.org](http://www.fasb.org)

Amerykańska Rada ds. Standardów Sprawozdawczości Finansowej (FASB)

[www.sec.gov](http://www.sec.gov)

Amerykańska Komisja ds. Papierów Wartościowych i Giełd (SEC)

### Unia Europejska

[www.europa.eu](http://www.europa.eu)

Unia Europejska (strona główna)

[www.efrag.org](http://www.efrag.org)

Europejska Grupa Doradcza ds. Sprawozdawczości Finansowej

[www.fee.be](http://www.fee.be)

Europejska Federacja Księgowych

[www.esma.europa.eu](http://www.esma.europa.eu)

Europejski Urząd Nadzoru Giełd i Papierów Wartościowych

### Dodatkowe informacje dotyczące usług, programów, szkoleń i publikacji

[www.deloitte.com/pl](http://www.deloitte.com/pl)

Deloitte Polska

[www.deloitte.com](http://www.deloitte.com)

Deloitte Global

# Kontakt

## Członkowie Zespołu Technicznego Deloitte Audyt:



**Piotr Sokołowski**  
Partner  
E-mail: [psokolowski@deloitteCE.com](mailto:psokolowski@deloitteCE.com)



**Marcin Samolik**  
Starszy Menedżer  
E-mail: [msamolik@deloitteCE.com](mailto:msamolik@deloitteCE.com)



**Przemysław Zawadzki**  
Starszy Menedżer  
E-mail: [pzawadzki@deloitteCE.com](mailto:pzawadzki@deloitteCE.com)



**Krzysztof Supera**  
Menedżer  
E-mail: [ksupera@deloittece.com](mailto:ksupera@deloittece.com)



**Paweł Tendera**  
Menedżer  
E-mail: [ptendera@deloitteCE.com](mailto:ptendera@deloitteCE.com)

[www.deloitte.com/pl](http://www.deloitte.com/pl)

Deloitte świadczy usługi audytorskie, konsultingowe, doradztwa podatkowego i finansowego klientom z sektora publicznego oraz prywatnego, działającym w różnych branżach. Dzięki globalnej sieci firm członkowskich obejmującej 150 krajów oferujemy najwyższej klasy umiejętności, doświadczenie i wiedzę w połączeniu ze znajomością lokalnego rynku. Pomagamy klientom odnieść sukces niezależnie od miejsca i branży, w jakiej działają. 200 000 pracowników Deloitte na świecie realizuje misję firmy: stanowić standard najwyższej jakości.

Specjalistów Deloitte łączy kultura współpracy oparta na zawodowej rzetelności i uczciwości, maksymalnej wartości dla klientów, lojalnym współdziałaniu i sile, którą czerpią z różnorodności. Deloitte to środowisko sprzyjające ciągłemu pogłębianiu wiedzy, zdobywaniu nowych doświadczeń oraz rozwojowi zawodowemu. Eksperti Deloitte z zaangażowaniem współtworzą społeczną odpowiedzialność biznesu, podejmując inicjatywy na rzecz budowania zaufania publicznego i wspierania lokalnych społeczności.

Nazwa Deloitte odnosi się do jednej lub kilku jednostek Deloitte Touche Tohmatsu Limited, prywatnego podmiotu prawa brytyjskiego z ograniczoną odpowiedzialnością i jego firm członkowskich, które stanowią oddzielne i niezależne podmioty prawne. Dokładny opis struktury prawnej Deloitte Touche Tohmatsu Limited oraz jego firm członkowskich można znaleźć na stronie [www.deloitte.com/pl/onas](http://www.deloitte.com/pl/onas)